

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre — — 36 kor.
 Réli évre — — 18 kor.
 Egy negyed évre 9 kor.
 Egy hóra — — 3 kor.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 507.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Révész-
 Társaság.

József Köherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
 Stauber József.

Péntek, április 27.

Zita.

Fehér homloku szép királyaszszony, és királyi fának frissen ojtott ága: feléd fordul — reád néz ma egész Magyarország. Templomok tornyában halk hangú harangok imádságos szókat ringatnak feléd, s millió nemes szív az oltárok előtt könyörögni fog ma hófehér lelkedért, arcod rózsáért, szép fiatalságod minden áldásáért. Hogy ez mind maradjon épen, gyógyóan, hogy e dúló vihar zordon rohanása meg ne rebbenthesse selyem hajkoronád egyetlenegy szálát, hogy árnyék ne hulljon homlokod havára, s szíved, amely eddig csak szeretni tanult, ne tanuljon soha félni, vagy gyűlölni.

Dallamos szép neved, mint libbenő rózsza, amelyet a szivek-szivekhez dobálnak, úgy száll ma át völgyön, mély folyó vizeken, magas hegyek fölött. Alacsony kis házak nádfedele alatt, márvány palotáknak oszlopcsarnokában áhitattal ejtik Zita király asszony a te szép nevedet. Ma a neved napján — s születésed napján.

Azt mondják: szent volt az, kitől neved vetted, ártatlanok védő-oltalmazó szentje. Elhagyottat, árvát, másnak szolgálóját ő vette karjára: szél, ha fújt, takarta s jégeső, ha verte, saját egy ruháját borította följe.

Megszentelt nevével ezt az örökséget hagyta rád mi ifjú királyi asszonyunk! Megvédeni azt, ki elhagyott, ki árva, kinek a testéről letepte az élet az utolsó rongyot és aki örökké mindig másnak szolgált, fel-emeld s a trónnak szent igazságával végre megvigasztald.

Van itten egy nemzet, trónod magasáról lásd meg királyasszony! Ez a nemzet hü, mint a legtisztább lélek, jó, mint egy sóvárgott, drága falat kenyér, soha sem akarta azt, ami a másé, szántani akart csak, vetni és aratni, gyűlölni sem tudott, mégis csak szenvedett. Ugy érezzük mind, kik itt élünk s itt halunk, hogy a multat s jövőt megbűnhödtük százszor s most egy parányi kis nap-sugárra vágyunk. Békés fejlődésre, csöndes nyugalomra, áldott munkanapra, tiszta hajlékokra, gyümölcsös kertekre — meleg szeretetre.

Trónod magasából ezt a szeretetet éreztük már egyszer. Öntsd el te is rajtunk jószágod és áldott fehér kezű szőjjön nemzet és király közt erős aranyszálát, melyen a megértés s közös célra törő nemes munkálkodás elthatatlan vágya járjon versenyezve. Hogy hü magyar néped minden esz-

tendőben, áldott nevednapján zászlót mondjon érted szépséges asszonyunk!
 Wizzön ki a háza fűdelére s imát Ugy, amint ma teszi... (.)

Csak részlettámadásra képesek már az angolok.

— Véresen visszavert francia kísérletek. —

Berlin, április 26. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Az ellenség Arrasnál már csak részletes támadásokra tudott összeszedelőzni. Scarpatól délre támadó hullámai háromszor intéztek rohamot vonalaink ellen. Mind a háromszor visszavertük. A tüzéségi tűz egyes szakaszokban meglehetősen erős volt. Gavrelles mellett állásunk a falu keleti szegélyén van.

A német trónörökös hadcsoportja:

A helyzet általában változatlan, a tüzharc csak egyes arcvonalrészekre szorítkozott. A Curtebise majornál és attól keletre előretöréseink alkalmával 3 tisztet és több mint 160 franciát elfogtunk. Megjavítottuk állásainkat a Chemin des Dames gerincén. Este az ellenség a tüzelés heves fokozása után Bravtól kétoldalt 3 kilométer szélességben támadott. Véresen visszavertük. A Champagneban csak kézigránát harcok voltak.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja.

Különös esemény nem volt. Az ellenség tegnap hat repülőgépet vesztett. Ezek közül Schaeffer hadnagy kettőt lőtt le, 22-ik és 23-ik ellenfelét.

Keleti harcok:

Rigától délre Jakobstadtnál, Smorgonnál, Lucktól nyugatra, Zlocovtól keletre, a Zlota-Lipánál és a Putna és a Szereth mentén az oroszok tüzelő tevékenysége és ennek megfelelően a mi megtorló tüzelésünk fokozódott.

Macedóniai harcok:

Az április 24-én a Doiran-tónál vívott harcban ejtett foglyok vallomásából kitűnik, hogy ott az angolok keskeny arcvonalon nagy erővel megszeméző célokért intéztek támadást. A derék bolgár gyalogság szép sikereket ért el. Valamennyi állását megtartotta és a német-bolgár géppuskákkal és ütegekkel együttműködve az ellenségnek súlyos veszteséget okozott. Ludendorff, első főszállásmester (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Genf. Az Havas ügynökség jelenti: Az offenzíva második fejezetét az ellenség elkeseredett vékezése jellemzi. A németek hét hadosztályt vetettek harcba hetvenezer emberral azon a tizenöt kilométeres harcvonalszakaszon, amely Gavrelles és Croiselles között húzódik el. Éjjel nappal dúl itt a heves harc váltakozó szerencsével, míg végül az angolok elfojtották az ellenség ellentámadását és állásaikat megtartották, kivéve a Roexutól északra fekvőket, ahol néhány házat el kellett hagyniuk. Más-különben az egész megtámadott fronton tart az előnyomulás.

Genf. Lacrois tábornok, a francia hadsereg volt főparancsnoka a Tempsben a harctéri eseményekről írott cikkében kifejti, hogy a német hadsereget szervezettsége, fegyelmezettsége képessé tette az ellenállásra. Az ententének minden erejére és valamennyi fronton egyszerre megindítandó offenzívára volna szüksége,

hogy a németeket legyőzhesse.

Genf. Huszonegy hadosztály és hat dandárparancsnokot tartalékba helyeztek.

A Daily Telegraph jelenti Marsellesből: A marsellesi kikötőben új francia gyarmati hadsereget hajóztak ki, amelyet legközelebb a frontra fognak küldeni.

Lugano. A Petit Journal azt írja, hogy egy Olaszország elleni osztrák-magyar offenzívával nem kell számolni és ezért entente államférfiak legutóbbi tanácskozásán elhatározták, hogy olasz csapatokat fognak küldeni Franciaországba.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Az angolok kedden is kétségbeesett erőfeszítéseket tettek, hogy az arrasi csata sorsát javukra fordítsák és a 23-iki súlyos vereséget kiegyenlítsék. A legnagyobb heveséggel előrevitt támadásaik azonban, ép úgy mint az előző csatáké, szűl is véresen összeomlottak a ha-

lára szánt vitéz német védők rendíthetetlen falkán és a legesekezyebb előnyt sem hozták az angoloknak.

Az angol veszteségek 24-én megkétszereződtek. A harc esportok jelentése szerint az angolok egész rohamosorait leterítette a mi biztos gépfegyvertüzünk. Más angol rohamoszlopok a német tarackok és tábori ágyuk megsemmisítő tüzebe jutottak és teljesen szétmorzsolódtak. Számos helyen szétrombolt angol páncéloskocsik hevernek, körülöttük angol elcsúsztak, akik a szétzúzott tankok mögött kerestek menedéket. Különösen az arras-cambrai ut mindkét oldalán valóságos hullatorlaszok fekszenek.

Huszonegyedikén délelőtt a harcok központja a Scarpetól északra fekvő kis Gavrelles tába vett, amelyért rendkívül heves ide-odahullámzó csata tombolt. A talu romjait csapataink szorosán körülzárták és gránáttűzben tartják. Gavrellestől délre az egész front a mi kezünkben van.

Az északi támadási szárny többi részén délelőtt nem voltak hevesebb harcok. Az előző nap délutánjának súlyos veszteségei után az angoloknak szünetet kellett tartani, míg egy erős német járőr Hulluchtól nyugatra egészen a harmadik angol árokig hatolt előre. A Scarpetól délre sem tudtak az előző napon elvázott angol hadosztályok támadni. Roeux pályaudvarának tegnap jelentett elfoglalása alkalmával számos foglyot ejtettünk, köztük tisztet is és több gépfegyvert zsákmányoltunk.

Délután és este az északi szárnyon az élénk tüzéségi tűz jelentékenyen fokozódott, különösen a Lens-Avion-Oppy vonaltól nyu-

gatra. Az ágyzás egész éjjel rendkívül heves volt. Baillaultól keletre az előre igyekvő angol ütegeket összelőttük. A pusztító német tüzéségi tüzelés után csapataink délután ismét behatoltak Gavrelles községbe.

A Scarpetól délre az angolok a leghévesebb tüzéségi előkészítés után délután öt órakor a monchy-cherisyi öt kilométeres frontszakaszon nagy erővel ismét támadtak, de mélyen tagozott támadó hullámaik véresen összeomlottak tüzelésünkben. Mindkét szárnyon heves harcok keletkeztek, a melyek elkeseredett közelharokra vezettek. Az ellenséges tüzéségi tüzelés tovább terjedt dél felé. Queant vidékére. Repülőink még a késő délutáni órákban is új angol tartalékok felvonulását jelentették.

Az erős tüzelés az északi szárnyon egész éjszaka tartott. Gavrellesben nemcsak éjszaka, hanem még reggel is elkeseredett harc folyt. A Scarpetól délre reggel négy órakor kiújult a harc.

Genf. Az Havas-ügynökség jelenti: Az angol offenzíva második tejezetét az ellenség elkeseredett védekezése jellemzi. A németek hét hadosztályt — hetvenezer embert — vetettek hareba azon a tizenöt kilométeres arevonalszakaszon, mely Gavrelles és Croiselles közt húzódik. Éjjel-nappal dult itt a forró csata, váltakozó szerencsével, míg végül is az angolok elfojtották az ellenség elhamadát és megtartották állásaikat, kivéve a Roexutól északra levőket, ahol néhány házat el kellett hagyniok. Máskülömben az egész megtámadott fronton hatalmas előnyomulás. (?)

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Teljesen meghiusult az angol offenzíva. — Tavorado áll az entente céljától, mint valaha.

A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: Itteni diplomáciai körökben ama nézetnek adnak kifejezést, hogy az osztrák és magyar kormány tegnapi nyilatkozatának valószínűleg meglesz az a hatása, hogy az entente ellenállása miatt csak lassan fejlődő békepolitikát újabb lépéssel előbbre vigye. Ami a nyilatkozatnak tárgyi tartalmát illeti, úgy azt hiszik, hogy az orosz népre és különösen a szociálista vezetőkre, kellő hatást fog gyakorolni a kétségbevonhatatlan világszágossággal kifejtett lemondás minden területiális nyereségről. Az a tény, hogy a nyilatkozat szerint a pénzügyi kárpótálás követelése nem látszik kizártnak a diplomáciai körök meggyőződése szerint, a béke

megkötését nem fogja akadályozni, ha az orosz nép komolyan akarja a rá nézve már eddig is kilátástalan, most azonban teljesen céltalan háboru befejezését.

Kopenhága. A norvég szoc. áldemokrata-párt vezetősége közli, hogy a bekegyrosszus pünkösdi vasárnapján, május 27-én fog összejárni.

Stockholm. Pétervári jelentés szerint Lenin újabb nagy agitációt tejt ki a munkások tanácsa ellen, miután az Miljukew rablópolitikája által félrevezettetni engedi magát. Kurland logikailag Németországhoz tartozik.

Washington. Az Egyesült-Államok hír szerint el fogja ismerni a görög köztársaságot Venizeiosz elnöksége alatt.

Gröner tábornok a német municiósztrájkokról.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Gröner tábornok a hadihivatal főnöke a következő felhívást boesájtotta ki a hadfelszerelési munkásokhoz:

— Nyugaton, Arras mellett, az Aisnenél és a Champagneban tábori szürke testvéreink a világtörténet legnehézebb és legvéresebb esatáját vívják. Hadseregünknek fegyverre és municióra van szüksége. Nem oivastátok Hindenburg levelét? Vezekelhetetlen bünt vállal magára az, aki a hazában pihen ahelyett, hogy dolgozok. A ti vetkezetek miatt kell vérez-

niök tábori szürkeinknek. Ki merészel dacolni Hindenburg felhívásával? Himpeller, a sztrájkol, míg hadseregeink az ellenséggel szemben állanak. Ezennel elrendelem, hogy az összes tegyverkezési üzemekben a hazatias érzésű munkások, lelkes férfiak és nők félvilágosítsák társaikat, hogy mit követel mindnyájunktól az idő kényszere és a haza jövője. Munkát és munkát, a háboru szerencsés befejeztéig. E lelkes munkások járjanak el kiméletlenül mindazon hiénák ellen, akik uszítanak és izgatnak, hogy a hadsereg ne kapjon tegyvert és muni-

Reggel 3 órakor érkezett.

ciót. Olvassátok minduntalan Hindenburg levelét. Meg tudjátok majd belőle, hogy hol bajkálnak leggonoszabb ellenségeink. Nem kinn Arrasnál, az Aisne mellett és a Champagneban. Azokkal tábori szürke fiaitok és testvéreitek végezni fognak, nem odaát Londonban, azokkal kékkabátosaink a tergeralattjárókon alaposan fognak leszámolni. Legádázabb ellenségeink közöttünk körünkben rejtőznek. Ezek a kishitűek, és akik még rosszabbak: a sztrájkra uszítók. Ezeket kell megbéjyegeznünk az egész nép előit, a haza és hadsereg ez árulót. Csak puja ember haligathat szavukra. Olvassátok a birodalmi büntető törvénykönyvben, hogy mit mond a 86-ik paragrafus a hazaárulásról. Ki az a merész, aki nem dolgozik, ha Hindenburg azt parancsolja?

— Hindenburg levele és ez a felhívás az összes hadfelszerelési üzemekben oly módon kiragasztandó, hogy minden munkás nap-nap után maga előtt lássa, mint állandó intelmet a kishitűség leküzdésére és a német haza iránt való kötelességek teljesítésére. Nem vagyunk messze a céltól! A nép életéről van szó! Jó szerencsét a munkához!

Berlin. A birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában Gröner tábornok, a hadhivatal főnöke, a hadfelszerelési munkások sztrájkjáról a következőket jelentette ki:

— Nemcsak a hosszabb sztrájkok jelentenek bajt, hanem minden sztrájk, ha csak három óra hosszai tart is.

Nekünk a termelést minden eszközzel fokozni kell és amíg egy munkás a legesekezyebb erővel is rendelkezik erkölcsi kötelessége, hogy erejét a haza rendelkezésére boesássa. Kijelentette, hogy megérti a munkások lehangoltságát a kenyéradagok leszállítása miatt. Ő az e hó 16 és 17-én a hadfelszerelési munka esökkenését nyugodtan fogadta, hogy a munkásoknak alkalmat adjon lehangoltságuk elmúlására. Azonban politikai dolgok jutottak előtérbe, amelyek folytán megszűnt a kedélyesség. Vannak bizonyítékok arra nézve is, hogy a kültöldről agitációs anyagot csempésztek be. A szónok azt kívánta, hogy szüntessék be a sztrájkot. Kiméletlen eljárást jelentett be az uszítók ellen és kinyilatkoztatta, hogy a hazaárulási törvény minden szigorával fog elennük eljárni.

— Másrészt azonban ha azt kívánjuk a munkásoktól, hogy a háboru szerencsés befejezéséig mondjanak le minden sztrájkokról úgy modot kell adni arra, hogy kívánságait ideje koran illetékes helyre juttathassák. Ezért a kormányoknak azt a tanácsot adhatta, hogy az élélmezési bizottságokba vagyék be a munkások képviselőit, ami nem jelenti az élélmezési politika szociáldemokratizálását, hanem a gyakorlati intézkedést, amelyre a jelenlegi helyzetben szükség van, hogy a győzelmet elérjük.

— Egy másik dolog a segédszolgálati törvény, amely a munkásoknak határozott jogokat ad. En ép oly szigoruan, mint a sztrájkra uszítók ellen fogok eljárni azok ellen, akik a segédszolgálati törvényet szemben tejtenek ki igazatást. Az utolsó fejszólítást intézem a munkásokhoz törődjenek bete abba, ami jogot nekik adtunk. Egyáltalában nincs kétségünk az iránt, hogy a munkásság a leghűségesebb módon fog majd a háboru végéig a hadsereg mögött állani és szolgáltatni fogja azokat a tegyvereket és municiót, amelyre sürgős szükségünk van és ezért legyen a jelszó: munka és tegyvert munka a háboru szerencsés befejezéséig.

Kompromisszum az orosz háború folytatására.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Kopenhága. Az orosz nyugati fronton álló hadseregek küldöttségének konferenciáján számos felszólaló a támadó hadműveletek abszolút szükségességéről beszélt. Hangoztatták, hogy offenzívát kezdve legyőzték a belső ellenséget és ugyanígy győzhetik majd le a külsőt is. A vita berekesztésekor az elnök megállapította, hogy a kongresszus lefolyása alatt egyetlen beszéd sem hangzott el, melyben az lett volna a jelszó, hogy: „Le a háborúval”!

Malmö. Pétervárról jelentik: A régtöni békekötés hívei, a legnagyobb agitáció ellenére sem juthattak eddig többségre. Helsingfors-i jelentések szerint a flotta, hadsereg és a munkásság képviselői egyelőre kompromisszumot kötöttek a háború folytatására, mert attól tartanak, hogy a németek kombinált támadást intéznek a tenger felől Finnország irányában.

Stockholm. Az orosz sajtó a háború és a béke kérdésével foglalkozik. A Rjecs azt írja, hogy a központiak még nem szabták meg a konkrét békefeltételeiket. A Russkoje Slovo szerint Stürmer szelleme ébredt fel Oroszországban és propagandát csinál a németek mellett. A Nowoje Wremja hevesen támadja Lenint és azzal vádolja meg, hogy azért jött vissza hazájába, hogy a német érdekek előharcosa legyen.

Luganó. A Corriere della Serának jelentik Pétervárról: A Krobacsaja Gazetta, a munkások és katonák tanácsának lapja csatlakozott a béke mozgalomhoz. Hangoztatja, hogy nyil-

vános gyűléseket kell tartani a béke mellett és tüntetéseken kell követelni, hogy a szövetségesekkel együtt közös békefeltételeket állapítsanak meg és tegyék meg a szükséges lépéseket a béke érdekében.

Genf. Kerenszky igazságügyminiszter a munkások tanácsának kijelentette, hogy azok, akik azt hiszik, hogy ő és Cseidze a külön béke mellett vannak, szomorú csalódás áldozatai lesznek.

Stockholm. Oroszországban azt az eszmét vetették fel, hogy az ellenséges államok Oroszországban levő tuszait bocsássák szabadon, mert védtelen embereknek kezesül való elhurcolása nem méltó Oroszországhoz.

Kopenhága. Péterváron az amerikai nagykövetség előtt hatalmas tüntetések játszódtak le, amelyek Amerika ellen irányultak. Az orosz nép az Amerikában élő orosz emigránsok visszatartása miatt fordult Amerika ellen. A tüntetők ellen kivonult katonaság is a tömeghez csatlakozott.

Stockholm. A Prawda, a szocialisták lapja jelenti, hogy a fronton lévő hadsereg és a garnizonok között nagy ellentétek vannak. A garnizonok szerint a fronton lévő csapatok teljesen elegendők a határok megvédésére, míg a garnizonokban levő csapatokra szükség van a forradalom ellenes elemek fékmentartása miatt és ezért újabb utánpótlást a hadsereg részére nem adhatnak.

Élelmiszerhiány miatt forrong a svéd hadsereg.

— Összetűzés a stockholmi szocialisták és a rendőrség között. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholmban néhány nappal ezelőtt tudvalévően nagy tüntetés volt az élelmiszerhiány és a túrhetetlen drágaság miatt. A tömeg a parlament épülete elé vonult, nagyobb kenyéradagokat, a maximális árak leszállítását, a burgonyaárak mérséklését, a lakásbérek és az adók csökkentését követelte. Néhány politikus — és közöttük Branting is — nyugalomra intette a tömeget.

Branting és hívei ezt az elégedetlenséget használják fel most arra, hogy az Anghával való kereskedelmi egyezség megkötését sürgezzék.

Sokat beszélnek arról, hogy a május elejére kitűzött tüntetések nem fognak simán letelni, mert Svédországban is vannak elemek, akik felett az orosz változás nem mult el nyomtalanul. A rendőrség igen nagy előkészületeket tett és bizonyos, hogy ha a tüntetés hullámai kicsapnának medrűkből, az csak magára Brantingra volna kellemetlen, aki Pétervárott is mérsékelni akarja a szenvedélyeket.

Stockholm. A svéd hadseregben forrongás észlelhető. A mozgalom főoka az egyre tenyegetőbb jellegű oltó élelmiszer drágaság. A napokban az egyik testőr ezred katonái a szocialistákkal együtt tüntetésre akartak felvonulni. Az ezredes azonban a katonák elé állt, megyugtató beszédet

tartott, mire az ezred lemondott tervéről. A többi ezred legénysége azonban tömött sorokban körmenetet tartott a főváros utcáin.

A Stockholmi Dagens Nyheter szerdai száma jelenti: A nyugtalanság egyre növekszik és városról-városra terjed. Az ország minden részéből szakadatlanul érkeznek a tüntetésekről szóló jelentések. A katonák tegnap este hat órakor elhagyták a stockholmi kaszárnyákat, hogy jelen legyenek a gyűlésen. Néhány ezred tisztjének sikerült a katonákat arra bírnia, hogy visszatérjenek, a többiek azonban zárt sorokban vonultak fel a városban. Hatalmas néptömeg kísérte őket.

A tömeg — soraiban mintegy háromszáz katonával, jóval a kimaradási engedély lejártá után — eljutott a királyi kastély és az operaház elé, ahol a dán király látogatása tiszteletére éppen ünnepi előadást tartottak. A katonák minden rendezettség nélkül visszatértek kaszárnyájukba. A város ma éjjel rendkívül ideges volt. Időről-időre jelentések érkeznek arról, hogy az utcákon nagy néptömegek vonulnak fel. Az idegesség meglehetősen alap-talan, mert a tüntetések csupán az élelmiszerdrágítók ellen megindított mozgalom utójátékai. Az élelmiszerdrágaság nemsokára véget ér és vele együtt vége lesz a zavargásoknak is.

Kopenhága. A Stockholmban megjelenő Dagens Nyheter jelentése szerint tegnap este 9 és 12 óra között heves összeütközés volt Stockholmban a tüntető tömeg és a rendőrök között. A szocialisták népháza előtt hatalmas

tömeg gyűlt össze és az élelmiszer drágaság miatt tüntetni akarva zárt sorokban a város utcái felé vonult. A rendőrség eleinte várakozó magatartást tanúsított, amikor azonban a tüntetők közül kövekkel kezdték dobálni, feltűzött szuronnal megtámadta a tömeget. Sok embert megsebesítettek, majd újabb rendőrsapatok érkeztek, melyek szétverték a tüntető tömeget.

Stockholm. Május közepén a skandináv államok kormányai Stockholmban együttes minisztertanácsot fognak tartani.

Drágább lesz a sertészsir és a zsir.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közönségnek azt a panaszát, hogy Aradon nem kapható sertészsir, a hatóság most egy igen hatásos eszközzel akarja megszüntetni. Előcsalja a zsirt, amely olyan, mint a tengeren bolygó matróz: várja a csábító szíren hangot, várja az áremelést. Varjassy Lajos polgármester ma kiadott rendeletével holnaptól kezdve felemeli a sertészsir és zsir árát. A rendelet a következő:

Közhirre teszem, hogy a 2249—1916. M. E. számú kormányrendelet értelmében a disznózsir, zsir és egyéb termékek maximális árának meghatározása tárgyában hozott 5753—1916. pm. sz. határozatom 3. pontjának hatályon kívül helyezése mellett április 27-től kezdődőleg Arad város területére nézve a sertészsir, zsir és egyéb sertészsirtermékek árát kicsinyben való árusításnál a következőkben állapítom meg:

Karaj	8 korona 20 fill.
Czomb	7 " 80 "
Tarja	7 " 80 "
Oldalas	7 " 40 "
Füstölt és bármilyen néven nevezendő étkezési szalonna	10 " — "
Sózott szalonna	9 " — "
Olvasztanni való szalonna	9 " — "
Háj	9 " — "
Zsir	10 " — "
Kolbász	8 " 60 "
Májás	5 " — "
Szalonnás véres hurka és disznósajt I.	7 " — "
Tőpörtő	6 " — "
Vagdalt hus	8 " 60 "
Kocsonya hus	5 " — "
Sonka szeletelve	14 " — "

Aki ezen hirdetésben megállapított legmagasabb árnál többet követel vagy ígér, elfogad vagy szolgáltat, ugyancsak az is, aki jelen hirdetésben a legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseit bármilyen módon kijátsza, vagy kijátszásoknál bármilyen módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kibégást követel és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek az összege, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet. Kibégás miatt nem büntetendő az, aki az eladó által követelt árt a jelen hirdetés ellenére megigértte, vagy megfizette, ha a kibégást a hatóságnál teljesíti.

Egy magyar cég sem szállított Lengyelországba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A megszállás után nem volt könnyű dolog a lengyelországi főköormányzóság államháztartását saját jövedelméből fölépíteni. A legtöbb ház hamuvá égett, a lakosság egy részét elhurcolták, másik részét össze-vissza dobálták, kataszter sehol: így aztán nehéz volt tájékozódni az eddigi adótörvényekről és adójövedelmekről. Az 1915. év az újjáépítéssel telt el. A házak és gyárak helyreállításának előmozdítása, az új kataszter megalkotása, a jövőadórendszer előkészítése, a pénzügyi szolgálat szervezése volt a legfőbb feladat. Nagyjában természetesen az orosz adórendszert vették át. A lengyel királyság tíz kormányzóságának jövedelme 1912-ben 229.8 millió rubel volt, ebből 86 milliót a vámok, 48.4 milliót a pálinka-egyedáruság, 16.8 milliót a birtok, ingatlanadók, 15.7 milliót a cukorfogyasztási adók és 2 milliót a szabadalmi adók jövedelmeztek. Ezzel szemben a kiadás 140 millió rubel volt, a féléves tehát több, mint 89 millió rubel. Hogy az osztrák-magyar megszállott területeknek mennyi volt a jövedelmük, azt csak egyes esetekben lehet megállapítani. Ujjonnan bevezetett a pálinkaelárusítási, cukor-, só-, dohány- és ásvány-olaj egyedáruság, viszont néhány fogyasztási adót eltöröltünk, vagy csökkentettünk. Az egyedáruságok bevezetése érdekében állt a lakosságnak is, mert így könnyebb volt megállapítani különböző nélkülözhetetlen szükségleti cikkek fogyasztási tömegét és árát és ezzel az árdrágítást és készlethalmozást megakadályozni.

A kereskedelem szervezését a jogositványhoz kötött áruknál az ujjonnan fölépített áruforgalmi központ ilteti, amelynek fiókjai vannak Krakóban, Lembergben és más városokban. A központ egy kiviteli és egy behozatali osztályból áll. A behozatali osztály a maga képviselői és a szakminisztériumokkal való állandó összeköttetés útján aránylag jelentékeny mennyiségeket tudott beszerezni, amelyeket másképp egyáltalán nem, vagy csak sokkal körülményesebb mértékben engedélyeztek volna. A kiviteli osztály a német megszállott területekre való kivitel után az áruérték 1 fél százalékát szedi arányban, az Osztrák-Magyar Bank aranykészlete érdekében, mert a német területen — különösen Varsóban — még meglehetősen forognak aranyrubelék. A csekély kiviteli vám nem akadályozza a német megszállott területekre való kivitel, amelyet természetesen csak olyan árukra engedélyeztek, amelyek fölényesen vannak a főterményességben. Pontos kiviteli statisztika e pillanatban még nem állítható össze. Az áruforgalmi központ közszereplői behozatali igazolványt állított ki, mint anyanyeli kivitelit. Valószínű azonban, hogy a kivitel jelentékenyen meghaladja a behozatalt. Az áruforgalmi központ megkezdte a háberu előtti járandóságok behajtását is. Sok esetben sikerült régi, megóvatott váltókat 1912-1914-ből behajtani és így a monarchia hitelezőit jogaihoz segíteni. Még kell állapítani, hogy a magyar birodalmi részből egyetlen cég sem jelentett be követelést.

A kereskedelmi múzeum egyik ujjonnan alapított osztálya azt tűzte ki céljául, hogy fogyasztók és termelők közt a birodalmi határokon belül feltétlen megbízható közvetítést vállaljon és a lánckereskedelmet kizárja. Ajánlatokat szerez, vevőket keres, felvilágosításokat ad cégek hitelképességéről, irányítja az áruszállítást és önállóan eddigi rövid ideje alatt több nagy üzlet kötését tette lehetővé. Az osztály egyik

osportja a kereskedelmi rendelkezéseket tartja nyilván és magyarázatokkal kíséri, egy statisztikai csoport a kereskedelem arányait igyekszik megállapítani, továbbá vannak fiókjai hasonló hatáskörrel, mint amilyen az áruforgalmi központé.

Még kell még említeni a katonai főköormányzóság nyersanyag központját, amely a terület nyersanyagkészletét (nyersbőr, bőr, olaj, zsiradék, faggyu, gyapjú, rongy stb.) ellenőrzi és nagy gyűjtési tevékenységet fejt ki, különösen ócska-anyagokban. Gondoskodik új nyersanyag-forrásokról is, amelyeket a hadsereg szükségletei számára hasznosítanak és ellenőrzi a fölénye kivitelét. A főköormányzóság nyersanyag-forrásai a hadsereg szükségleteinek jelentékeny részét fedezik.

A múlt év nyarán berendezték a munkaközvetítést is, 27 kerületi közvetítő hivattal, amelyek tevékenysége nem szorítkozik csupán a megszállott területekre, hanem szakérőket és munkásokat is szerez a monarchiából, a megszállott területről viszont időszakos munkásokat helyez el a monarchia határos részein.

IRODALOM ES MUVESZET.

Színházi műsor:

Fénteken: Bejozy György vendégfelléptével: *Pillango kisasszony*, operett.

Szombaton: B. Répássy Gusztó és Bejozy György vendégfelléptével: *Cigánybáró*.

* A *Pillango-kisasszony* édes-bus romantikáján haltnak síró Puccini-zene kísérte be a színpadra régi ismerősünket Pinkerton hadnagy — Bejozy Györgyöt. A milieu kedves, a vizionálás szivélyes volt. Mióta Aradról elment, sok szépet és jót hallottunk róla s ma este ő maga is tanubizonyosságot tett előttünk arról, hogy szép hangja még mindig a régi fényvel csillog s ma is a vidék legjobb tenoristái közé számítható. Nem tudjuk: szerződéses célból lépett-e fel? ha igen: operaelőadásaink hasznos erőt nyernének benne. Más megítélés alá esnék azonban szerződéses, ha operetténekes helyét tölténék be vele. Pinkerton szerepében ma határozottan szép sikere volt s különösen az első felvonásban szolgált rá a közönség őszinte elismerésére, mely bőséges tapsok alakjában kifejezést is nyert. Harmadik felvonásbeli játékát kissé modernnek találtuk. A kis madám Butterfly-t Várady Margit énekelte szépen s a fölé megszózott biztonsággal. Valahányszor halljuk ezt a kedves művésznőt: mindannyiszor értékessé válik az a színházi esténk. Az előadás általában nagyon jó volt s ebben nagy része volt még Ronának, kinek szép hangja ma különös tisztasággal fényelt s Gyözönnek, ki játékban s maszokban egyaránt kitűnő volt. Nehéz szerep jutott osztályrészeül Rozsnyói Monának: Busuki-t énekelte s e nagy kvalitásokat kívánó énekpartiban is megtudta nyerni a közönség jóindulatát. A zenekar ma kissé ingadozott, de Gellert Pál erősen tartotta a kis-kormánybotot s így nagyobb bajok nem történtek. Z. A.

* A színház hírei. B. Répássy Gusztó és Bejozy György együttes fellépte. Szombaton este lép föl ez a kitűnő művész-pár a Cigánybáró kitűnő operettben. B. Répássy Gusztó éneklő Saft, Bejozy György a Cigánybárót. Ezen föltte érdekes vendégszereplés iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. Az operett többi szereplői Jávai B., Burics, Jávai S., Polgár S., Gyözö, Várnai, Benkőné, Rozsnyói L. — *Itjuzagi előadás.* Szombaton délután 3 órakor Góczy István pályadijat nyert népszínműve, a Gyimesi vadvirág kerüli előadásra előszöszö szereposztásban. — *Vasárnapi elő-*

adások. Vasárnap délután 3 órakor Lehár kitűnő operettje, a Cigányszerelem van műsorban. A már ismert kitűnő szereposztásban. Este 7 órakor B. Répássy Gusztó és Bejozy György vendégfelléptével a Cigánybáró kitűnő operettet ismétli meg a társulat. — *Előadás a „Katoná-Otthon” javára.* A május elsejére tervezett jótékonycélu előadás Schneider főhadnagy betegsége miatt el lett halasztva május 7-ére. Az eddig váltott jegyek azon napra lesznek értékesítve.

* Megjelent az Aradi Tükör legújabb száma. Az Aradi Tükör eddigi számai oly nagy érdeklődést váltottak ki a közönségből, hogy a következő számok elé is nagy kíváncsággal néz az élénk, bátor-szavú lap megnövekedett olvasótáborra. A legújabb szám, amely ma jelenik meg, bővelkedik az érdekes, szociális irányú cikkekből. Többek között a leleplezett zsírdrágítással is foglalkozik.

* Tömörkény István temetése. Ma délután temették el a magyar irodalom nagy halottját, Tömörkény Istvánt, Szeged és az ország őszinte részvételének megnyilatkozásával. A lap, amelynek büszkesége, így siratja kidölt oszlopát:

A Szegedi Napló szerkesztősége igaz fájdalommal, mélységes gyásszal jelenti, hogy Tömörkény István, a lapnak huszonhat esztendőn keresztül leghűségesebb munkatársa és szellemi vezére rövid szenvedés után ma délelőtt 9 órakor örökre elnyugodott munkás életének 50-ik esztendejében. Csütörtökön délután négy órakor temetjük. Gyászunk nemcsak a miénk, szegény elhagyottaké, akiknek megadott az ő szívtől tanulni az újságírást: az egész szegedi sajtó mesterét siratja benne s a város közönsége a munkás férfit, akit túlélnék érdemei, az ország a nagy magyar író. De a családn kívül a mi gyászunk a legnagyobb és legsötétebb, mert reánk vetette legtöbb fényét az ő neve, mely mellé immár delecturt irt a halál. Mikor siratjuk őt, keservünknek csak egy enyhítője van, hogy férfiaknál, amilyen ő volt, nem jelenthet elmúlást a halál.

A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége a következő jelentést adta ki: A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége megilletődve, mély fájdalommal jelenti egyik alapítójának, hosszú időn át alelnökének, maiglan érdemes igazgatósági tagjának, Tömörkény István úrnak és hirlapírónak, a „Szegedi Napló” belső főmunkatársának váratlanul történt, mélyen megrendítő halálhírét. Nemes emlékét és örök érdemeit kegyeletesen szeretettünk őrizni.

* Szalay-Békefi zeneintézetének jótékonycélu hangversenye e hó 29-én, vasárnap délután fél 5 órakor lesz megtartva, a kulturpalota nagytermében. Pénztárnyitás délután 3 órakor. Jegyek 8, 2, 1 korona árban. Diákjegy 50 fillérért kapható Oláh és Társa zene-műkereskedésében. (Minorita-palota).

Palesztina zsidó köztársaság lesz? A Daily News jelentése szerint Wilson elnök Palesztinából zsidó köztársaságot akar létesíteni. Az amerikai zsidók körében a terv nagy tettségét válott ki. Az elnök Görögországból is köztársaságot akar alakítani.

A görög király ismét tárgyal az angolokkal. Luganóból jelentük: A Stetani ügynökség jelentése szerint a múlt év decembere óta Konstantin király tegnap tárgyalat először az angol követtel, azután Zaimiszt hívatta magához. Valószínűnek tartják, hogy Zaimisz kormányt fog alakítani.

Mi bírjuk!

— Élelmiszerhiány az ellenséges és semleges külföldön. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nem árt néha egy kis visszapillantás a multakra, midőn jogosan hívhatjuk tanuságtételre — magunk mellett — halálos ellenségeink igazságait. Csak vissza kell emlékeznünk Anglia gőgös kijelentéseire, hogy most a korgó gyomru Albiont látva felemelő érzések között megvizsgálódhassunk. Anglia volt az, aki Németországot s vele együtt minket valóságos éhhalálra szánt. Képheztetési politikája — hűla Magyarország aranykalászos rónájának — teljesen csődöt mondott, ehelyett most ő maga kezdi megismerni azt a sorsot, melyet egykor nekünk szánt. Mi „közponiak“, ha szűkölködünk is egyben-másban: a helyes adagolási rendszer segítségével nem fogunk véginségre jutni s ez év legnehezebb két hónapját, a májust és júniust is le fogjuk győzni. De Anglia s az entente-államok már most sóhajtoznak s nincs minden keserű humor nélkül az a látvány, amely most ellenségeink földjén kínálkozik. Anglia „adagol“, Franciaország „maximál“, Olaszország „egység kenyereit“ süttet...

Emlékezzünk csak vissza, hogyan nevettek Anglia és társai, midőn Németország s példájára a központi államok áttértek a jegyrendszerre. Vezérekkel jelentek meg a világ-lapokban ökölnyi fő- és alcímekkel: „Az éhínség kezdete“... „Éheznek már a bocheok“... „Papirélelmiszer a központi országokban“ stb.

S most... Anglia és uszályhordozói követnek bennünket. A korgó gyomor úgy látszik könnyebben tanul, mint a föllakott. Plenus venter non studet libenter: amíg Anglia kész letel teljes mértékben fedezték a fogyasztás terheit: nevettek rajtunk, most, hogy a buvárhajók százezer tonnánként küldik az angol gyomrok számára szánt drága élelmicikkeket az Atlanti-Oceán éhes halainak szives ajándékkul, a britt usztorás is alacsonyabb hangon kezd beszélni s tanácsokat ad — kalácsok helyett — az angol népnek: — Hetenként egy fonttal kevesebb kenyeret egyetek!

No lám: a fegyver visszatelel sült el. A dicső gentlemanek nem az utolsó ezüst golyóról beszélnek immár, hanem a minden ezüstenél és aragnál drágább — egy font kenyérről. De mintha elfelejtették azt az örök igazságot, hogy a gyomornak nem lehet parancsolni, ellenben a gyomor tud parancsolni. Ez a gyomor parancsolni fog, — meglássa mindenki! — békét fog parancsolni a pénzéhes és vérszomjas gentlemanoknak.

Mi, ha szűkösen is, teljes nyugalommal várhatjuk az „éhezési harc“ végét, mert mindenben és mindenben csalatkozhatunk, csak egyben nem: — a mi drága földanyánkban; Magyarország dus televényében, nem, soha!... Két hónapos türelmet és vége a szenvedéseknek!

Igen előkelő entente forrásból jelentik a következőket:

Anglia kevéssel a háboru megindulása után ostromolt várhoz hasonlította a központi hatalmak helyzetét. Ez a hasonlat most már nemcsak Angliára és a többi ellenséges államra, hanem a legtöbb semlegesre, mondhatni az egész világra áll. Egy francia nemrég fenyegető világsínégről beszélt, amelynek legfőbb oka nem a közvetlen háborus pusztításokban és akadályokban rejlik, hanem abban, hogy a talaj nem termel elég élelmiszert, miután földművesek hijján nem trágyázható keilően. Bizonyos, hogy jelenleg a legtöbb állam szűkében van az élelmiszereknek és ezek az államok most egyre nagyobb mértékben kényte-

lenek utánozni a központi hatalmak kigonyolt adagolási rendszerét.

Angliában nagy a cukor-, burgonya- és liszthiány, és az új termésig minden hónapban rosszabbodással fenyeget. A tejhiány most kezdődik és a tejárak emelésével próbálják megelőzni. A tengeralattjáró-háboru következtében sok egyéb élelmiszerben is nagy a szükség, de ezt a külföld előtt azzal leplezik, hogy a kormány, amelynek kezében van a bevétel, uralja a kereskedelmet és ideig-óráig érvényesítheti maximális árait. A jegyrendszert Angliában mint „német rendszert“ perhorreszkálják. De mert az önkéntes adagolás eddig eredménytelennek mutatkozik, kénytelenek kerülő uton bevezetni a kényszer-adagolást. Így például a nyilvános éttermek adagolását a tulajdonosok őrzik ellen. A háztartási fogyasztás a detalkereskedők vásárló-lajstromával igyekeznek korlátozni: az egyes háztartások valamelyik tüzletben bejelentik heti szükségüket, a több kereskedőnél való beiratkozást vagy bevásárlást szigorúan büntetik, másrészt az üzlettulajdonos csak a bejegyzett vásárlóknak adhat árut.

Franciaországban egyelőre csak a cukorjegyet vezetik le (hetenként és tejenként 750 gramm). A burgonyahiány óriási és legutóbb azzal is súlyosbodott, hogy a visszatérő tagy nagy mennyiségeket — vetőburgonyát is — tönkretett. A kenyér nem olyan drága, mint Angliában, de a minősége egyre rosszabb. A vaj a maximális árak bevezetése óta eltűnt a piacról. A különböző cikkek jegyrendszerének kérdése állandóan nyilvános megvitatás tárgya. Itt is a közelgő éhínségtől tartanak.

Itália kormányában és az általa létesített bizottságokban a legnagyobb nyugtalanság mutatkozik. Minden lehetőt megpróbálnak, egyik rendszabályt a másikkal ütik agyon. Nagy a hiány kenyérben, lisztben, cukorban, rizsben és burgonyában. Az édességek nagy mértékben való előállítását tilos. Csak egységkenyeret szabad sütni, de ennek is alkalmatlan, elviselhetetlen formát találtak. Ezen persze változtatni kellett, mint ahogy az áraknál és egyéb kérdésekben is a legszerencsétlenebb bábáskodást visznek véghez. Egy kormányutasítás április elejére kilátásba helyezte a kenyér-, cukor-, zsir- és rizs-jegyek bevezetését és pedig minden vidéken más arányban. Egyelőre, úgy látszik, csak egyes városokban hozták be a zsir- és egyéb jegyeket. A kenyérjegyek bevezetését megint elhalasztották, ezt afféle ultima rációknak tartogatják. A hatóságok valószínűleg úgy járnak vele, mint a cukorjegyekkel. Mikor a cukorjegyeket bevezették, már kevés cukor volt készletben, a cukorjegyeket nem tudták beváltani, úgy, hogy jelenleg a cukorjegyek rendszerét felfüggesztették és a cukor-kereskedelmet államosítani akarják. Hogy ez cukorjegyek, sőt talán cukor nélkül mennyit használ, azt nehéz belátni.

Oroszország élelmészeti nehézségei ismereteseek. Pedig Oroszországban az önellátás (autarkia) előfeltételei jobban megvoltak, mint bárhol. A talajtermelés a háboru miatt 10—20 százalékkal csökkent és a termés a belföld szükségleteit bőven fedezhette volna. De a szervezetlenségnek és a szállítási nehézségeknek az lett a következménye, hogy különösen a nagyvárosok élelmiszere nélkül maradtak és ki voltak téve az éhínségnek. Főképp szénben kenyérben és cukorban nagy a hiány. A lengyelországi cukortermelés elmaradása is éreztette ha-

tását. Vállalkozó szellemű kereskedők megpróbálták, hogy óriási áron Kinából hozzanak be cukrot, de ennek a behozatalnak is — mint a többinek — szállítási nehézségek álltak útját. A forradalmi kormány a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy az élelmiszerehiányt megszüntesse, különösen Pétervárott és Moszkvában. Városi önkormányzatokat szervezett, a kereskedők már csak félelemből is odaadták készleteiket, afféle jegyrendszert is vezettek be, azonkívül a szállítás tekintetében a fővárosi lakoságot még a csapatok rovására is előnyben részesítették. A viszonyok néhány napra meg is javultak, de tartósan nem boldogulhat semmi-féle kormány. A mult bűneit nem lehet egyhamar helyrehozni.

A semleges államok közül Svájc volt az első, amely állami intézkedésekre szorult. Először behozták a hústalan napokat, azután bevezették a cukor- és a rizsjegyet. Előkészületben van a kenyér-, zsir- és olajjegyek bevezetése. A burgonyakészleteket nemrég kikobozták. A lisztkészletek már csak körülbelül öt hónapra elegendők és a cetteli kikötőkön át havonta legföllebb fél hónapra való liszt érkezik az országba. A tej árakat, amelyek emelkedését a szövetségi kormány eddig minden eszközzel akadályozta, mégis föl kell emelni, mert a tejtermelés nagyon csökkent.

Az Egyesült Államokban már a semlegeség idején roppantul drága volt az élet; az entente-államokba való kivitel erőszakolása és a termés esőkenése miatt. Mikor a kongresszus megüzente a háborut, Newyorkban és Chicagóban a buzaárak háromszor oly magasak voltak, mint 1914-ben, lényegesen magasabbak, mint Németországban. Erdemes lesz megfigyelni, micsoda árak és jelenségek lesznek a tegyverkezés erőszakolásának következménye.

Rotterdam. A Timas vezérekben kesereg a tengeralattjáró háboru eredményei miatt és megállapítja, hogy a német buvárhajók a legutóbbi hat hét alatt 361 kereskedelmi hajót süllyesztettek el.

Kopenhága. Megbízható jelentések szerint az egész Angliában növekszik a békevágy. Lloyd George háborus politikájában minden bizalom megingott. A miniszterelnök tekintélye napról-napra csökken és a nép Angliában ismét Asquith mellett foglal állást.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Lustig Balázs kapitányt letartóztatták. Bécsből jelentik: Jelentette az Aradi Közlöny hogy Krobotin volt hadügyminiszter gazdasági adjutánsa Lustig Hugó kapitány ellen tudvalevően a Kranz-perből kifolyólag katonai bíróság eljárását indított és hogy ügyét áttették a bécsi hadosztály-bírósághoz. Lustig, a kit már február végén át-helyeztek a hadügyminiszteriumból egy osztrák-szági ezredhez, a Kranz-pör tárgyalásán mint tanu vallomást tett azokról a tárgyalásokról, a melyeket a hadügyminiszteriumban folytatott a sörüzlet ügyében és arról a vizsgálatról, amelyet a Depositenbank sörosztályában az ő vezetése alatt tartottak. Tanuvallomása során kiderült, hogy a kapitány, aki a hadügyminiszterium megbízásából állandóan a bankok és a nagyiparosok képviselőivel tárgyalt, a mult évben ké intézetnél igazgatói állást kapott. Az államügyész említést tett egy levélről is, amelyet Lustig írt anyjának, egy sazi komlóüzlet egyik tulajdonosnőének és ebben a levélben szó volt egy komlóüzletről, amelyet Kranz vádlott társa, Freund Richard készült kötni Lustig anyjával. Mindezek következtében a katonai

ügyesség a szolgálati szabályok megszegése miatt előzetes eljárást indított a kapitány ellen. A vizsgálat közben Lustigot letartóztatták és tegnapelőtt bekisérték a bécsi hadosztálybíróhoz. Itt tárgyalja majd az ügyét dr. Trompeteur főhadnagy-hadbíró. A vádat Bursztin főhadnagy-hadbíró képviseli.

Hallgatni arany...

(Az alispán vasuti tapasztalatai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A napokban Fráter Barnabás biharmegyei alispán Érsemjénbe utazott. A váradi állomáson beszáll az érmelléki vonatra. Amolyan régifajta kupéba, amiben nyolc utas szokott egymás mellett — két oldalt — szorongani.

A kupé utasai ismeretlen urak és hölgyek voltak. Az alispán legalább sohasem látta őket. Ők sem az alispánt.

Csakhamar megindult a beszélgetés a szivarozó emberek között. Fráter Barnabás nem diskurált senkivel, csak közömbösen hallgatta az utitársak csevegését.

Egy igen jól öltözött öreg ur különösen élénken és hangosan beszélgetett egy másik utassal. Arról tolyt a beszéd, hogy minden istenosudájának maximális ára van.

— Dejszen — mondja nagy hetvenkedve az öreg bácsi — nekem jöhetnek az ő maximumukkal. Én fityülök rá.

— Hogy-hogy? — kíváncsiskodott a szomszéd.

— Hogy? Hát miattam akármibe szabják meg a termés árát, én ugyan nem kötöm magamat hozzá. Nem adtam el én még a birtokomról egy szem búzát sem maximum árán.

No — ez érdekes diskurzus — gondolta az alispán és hallgatta szép csöndesen tovább.

— Azután, hogy tetszik ezt csinálni? — Kiváncsiskodott tovább a másik utas.

— Egyszerű. Nem mérem én ki a búzát, vagy tengerit, ha a gazdaságomba jönnek, hanem csak odateszek egy zsákkal a vevő elé és azt mondom: mit ad érte így ránézvést. Nem mázsálunk! Hát persze megadja azt, amit kérek. Kinek mi köze hozzá, hogy mennyi sulya van!

Az alispán megütődve hallotta ezt a furfangos megoldást.

Ki lehet ez az ember? — töprengett magában. Csak tudnám ki és hova való?

Hát ez is kiderült mindjárt, mert a szomszéd így faggatta tovább az öreg urat!

— És mondja csak Kovács ur, ott maguknál Balambérban nem rekviráltak, hogy a tekintetes urnak van mit eladnia?

(Notabene, más nevet és más falut mondott, de nekünk elég, ha így írjuk ki.)

— Rekviráltak az ördögöt! Megpróbálták, de nálunk hordókban van elrejtve a gabona a pincékben. Ott nem szimatol a finác. Hiszen az a rekvirált ár a kutyának való. Ugy tudja meg uram, hogy én 1200 koronát árultam ki egy hold tengeri földből.

Az alispán nyomban kiszámította, hogy Kovács ur ennél fogva legalább 100 koronát zsebeit egy mázsa tengeriért.

Fráter Barnabás az egész utam megőrizte inkognitóját és amikor végre Érsemjénben kiszállt, nem sejtette senki, hogy az alispán hagyta el a kupét.

Alig ért azonban az alispán Érsemjénbe telefonált a székelyhídi főszolgabírónak, hogy Balambér községben (mert a község, amelyet Balambérnak nevezünk, ebben a járásban van) bizonyos Kovács urnál azonnal tartson kutatást, mert biztosan tudja, hogy a pincéjében, hordókban elrejtett készletek vannak. Mivel pedig Kovács ur több ízben megszegte a rendelkezéseket, indítsa meg ellene a kihágási eljárást.

Bezzeg Kovács ur is nagyot nézett, amikor megjelentek nála a csendőrök és egyenesen a pincébe mentek és kiürítették a hordók fenekét. Sehogysem értette, honnan jött rá erre a nagy titokra a hatóság.

— Ha pedig eltagadja azt, hogy tullepte a maximális árakat — mondta tudósítónknak az alispán — majd lesz rá tanu, aki bizonyít. Én magam. Mert nem okos dolog mostanában a vasuton hangosan diskurálni!

Ezer gépfegyver az orosz belügyminisztériumban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az orosz forradalom kitörése óta újságok nevezzen érkezhettek át az orosz határon. A hírek, melyek a fehér cár egykori országából kiszöktek: angol cenzor ceruzájának nyomát viselték s nem mindég voltak megbízhatók. Mostanában érkezett Svájcba különös és titkos kerülő utakon néhány orosz újság, amelyekből közöljük az alábbi szemelvényeket:

A Djen írja: Midőn Frederiks bárót, a volt cár udvari miniszterét letartóztatták, hidegvérűen mondta: Milyen kár, március 20-án ünnepeltem volna meg 65 éves szolgálati jubileumomat. Aztán egy újságot kért, hogy a politikai titkokról értesüljön. Átnyújtottak neki egy Petersburger Zeitungot. — Ne ezt, mondotta, én csak a Novoje Vremjät olvasom. (Ez a lap támadta ugyanis a leghevesebben a dumát.)

A Rjecs közli a következő jellemző apróságot: A forradalmi eseményeket megörökítették filmek. A vidéken mindenütt népelőadásokat rendeznek, ahol ezeket a filmeket díjtalanul mutogatják.

Ugyancsak a Rjecs írja, hogy a Mária Színház művészei Glasmov karmesterhez fordultak azzal a kérelemmel, hogy írjon egy forradalmi néphymnuszt, melyet először az új Nemzeti Színházban énekeljenek el. A szöveg megírására Gorkij Maximot kérték fel.

A Djen apró riportjai közül való a következő két kis történet:

A volt hadügyminiszter Beljajew tábornok midőn a főváros utcáin lezajló néptüntetések látta, felnyalabolta a nála levő összes titkos jelentéseket és dokumentumokat és bevetette azokat a kandalló tűzébe. Ugy mondják, rendkívül fontos papírok tüntek el ez alkalommal, hadiszállításokról szóló állami iratok és nyugtatóványok, amelyek közül, amint a Djen maliciózan megjegyzi, talán nem égett el mindegyik. A minisztert ezért a tulzó buzgalomért a törvénytörés nem fogja felelősségre vonni.

Március 12-én hétfőn, midőn a pétervári garnizon egy része már a forradalmi mozgalomhoz csatlakozott, Protopopow még lakásán tartózkodott. Csakis akkor igyekezett menekülni, midőn telefonon értesítették, hogy a főváros keresi.

Anélkül, hogy valakinek egy szót is mondott volna, elhagyta a házat az udvari bejáraton keresztül, beült egy autóba, megparancsolta a sofőrnek, hogy amily gyorsan csak lehet, hagyja el Pétervárt és vezesse a gépet Suvalovóba. Utközben azonban megváltoztatta a rendelkezését s Oszkibe ment, ahol annak idejében Gapont a forradalmárok árulása miatt kivégezték, Protopopow itt egy orvos barátjánál szállt meg. Két nappal később megjelent ott a fivére s meggyőzte őt, hogy a jelen esetben a legjobb, amit tehet az, ha rendelkezésre boesátja magát az új kormányzatnak.

A Birschewija Wjedomosti cikkeiből a következőket közöljük:

A pétervári titkos rendőrség archívumában találták a következő jelentést, mely a „Reggel” című darab színre hozatalával foglalkozik. A titkos rendőrség ugyanis azt a gyanút táplálta, hogy a szereplő személyek egyike Rasputint maszkírozta ki. A jelentés szövege a következő:

— „Ma volt a főpróba. A főszereplő 40 éves alakot ábrázol, akinek szeméi alatt két árnyak rajzolódnak, vörös parókat, hosszú ha-

jat s melléig érő szakállt visel. Rasputinnal való hasonlatossága nem állapítható meg, Rasputin sokkal kövérebb. A főkapitány rendelkezése szerint a színész a szerepet csak abban az esetben játszhatja tovább, ha maszkjával a többi előadásokon sem fog kigunyolni kiváló személyiségeket.”

A rendőrök legnagyobb része előjött buvóhelyéről s az új polgári városkapitánynak rendelkezésére boesátotta magát. A rendőrség egy részét letartóztatták, midőn gépfegyverekkel a néptömeg közé lóttek. A volt városkapitány tagadja, hogy valaha is tudott volna a gépfegyverekről s minden ódiomot a volt miniszterre, Protopopowra hárit, akit a vérfürdő, inscenálójának tart. A belügyminisztérium gépfegyverosztágya különösen magas fizetést húzott s ezer gépfegyverrel rendelkezett, melyekből hatszázat találtak meg.

Oláhok kegyetlenkedései Csikmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az invázió alatt, különösen Csikvármegyében igen sok olyan embert öltek meg az oláhok, akiknek nevei az áldozatok névsorában még nem voltak benne, mert akkoriban még nem lehetett sorsukról pozitív adatok birtokába jutni.

Amint most Csikszeredáról írják, az újabban felderített gyilkosságok a következők:

Gyergyóalfalu: Osiky Márton és neje, Laczkó Erzsébet az oláhok elől a közeli erdőbe menekültek, ahol napokig éhen-szomjan bolyongtak. Egy eltévedt járőr rájuk talált és mindkettőjüket agyonverte.

Nagy Elek és Pál Lajost ugyancsak az erdőben lőtték agyon. Sándor Sándort szintén lelőtték az oláhok, míg Bege Józsefet agyonverték. Székely Imrét, Benedek Istvánt és Gál Dávid Eleket az oláhok magukkal hurooltak és amikor a szerencsétlen emberek utközben kenyérért rimázkodtak, mind a hárukat meggyilkolták. Pál Józsefnét és Solymosi Rózát magukkal huroolták, ezek a szerencsétlenek a Romániában elszenvedett nélkülözések következtében haltak meg. Laczkó Sándort és a fiát, ifj. Laczkó Sándort két eddig ismeretlen férffel együtt, három nappal az oláhok visszavonulása előtt egy járőr Szárhegy községbe kísérte. Amikor Szárhegy alsó részébe értek, az utkanyarulatnál egy kézigránátot szállító teherautó összeütközött egy oláh tisztekkal megtelt autóval s a kézigránátok óriási dörrenéssel robbantak fel. A járőrvezető azt hitte, hogy a magyar ágyuk szólaltak meg, amire a négy férfit a Ferenrendiek kolostora közelében agyonlőtte, majd társaival együtt fejvesztetten elmenekült. Vizoli György nevű gazdaembert az udvarán gyilkolták meg az oláhok.

A legrettegőbb kinzások között két elmagyarosodott oláht, Kimpeán Iliést és a fiát, Kimpeán Györgyöt öltek meg. Kimpeán Györgynek szálanként tépték ki a bajuszát és amikor apja, hogy fiát megvédelmezze, magához ölelte, az apával együtt összekötötték és úgy verték őket agyon. Ezeken az eseteken kívül még igen sok Romániába elhurcolt, de még vissza nem tért lakosnak a sorsa ismeretlen.

Ciorogariu Romulusz politikai hitvallása.

— Beszélgetés az új vikáriussal. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tudvalevőleg az aradi román zsinat tegnapi ülése Ciorogariu Romuluszt az aradi román szeminárium igazgatóját választotta meg nagyváradi vikáriusnak. Ciorogariu aradi hivatásának teljesítése közben került a politizálást, új pozíciójában azonban lehetetlenség teljesen visszahúzódnia az esetleges politikai harcoktól. Az Aradi Közlöny munkatársa kérdést intézett az új vikáriushoz, politikai hitvallásáról és működésének általános irányáról. Munkatársunk kissé kényes természetű kérdéssel kezdte a beszélgetést. Néhány héttel ezelőtt a magyarországi románság azamos vezetőférfia, közöttük Pap I. János aradi román püspök, Mihály Tiivadar és Popa György dr. táblabíró, hűségnyilatkozatot írt alá, amelyben kijelentették, hogy a magyarországi románság nem szorult az entente „felszabadító” törekvéseire és nem is kér azokból. Ezt a nyilatkozatot egyebek között Ciorogariu nem volt hajlandó aláírni. Megkérdeztük most, mi volt ennek az oka?

— Emlékezhetnek reá — mondta Ciorogariu — hogy a román háború kitörésekor az aradi konzisztórium teljes ülésében hűségnyilatkozatot tett, amelyet én is aláírtam. Ugy gondolkodtam néhány héttel ezelőtt, amikor az új nyilatkozatot elémtették, hogy azt fölösleges ismét aláírni, mert az ember hazafiságát nem szükséges unos-untalan ismételtetni. Az ilyesmi inkább gyanús. Az én hazafiságomat különben is nem kell mindig dokumentálni, mert az kétségen felül áll.

Már azzal, hogy Mangra Vazul érsekké való megválasztását teljes erőmből támogattam, igazoltam politikai hitvallásomat. En is teljes szívvel a magyar-román békés együttműködésnek vagyok híve. Szeretem a békés munkálkodást, de ha provokálják a harcot, az elől sem térek ki. En azokat a pontokat keresem, amelyek összehozzák, egyesítik a magyarokat és a románokat, mert a meggyőződésem szerint csak a béke közepette lehet áldásos és teremtő munkát produkálni. Azt hiszem, meg lesznek velem elégedve lelkészeim, mert én úgy az ő, mint a hívők javát akarom. Ugy tudom, hogy a nagyváradi szentszék területén a lelkek kissé elhanyagolt állapotban vannak és e tekintetben sok munka vár rám. En minden erőmből igyekszem megfelelni nehéz feladatumnak és remélem, hogy beváltom a hozzám tűzött reményeket. Annak idején Mangra Vazulnak sem volt könnyű a dolga, mert hiszen minden kezdet nehéz egy kissé. Nekem annyival lesz némileg könnyebb a helyzetem, hogy a nagyváradi szentszék lelkészei jórészt tanítványaim voltak, szóval ismerjük egymást. Egyébként is ott nincsenek olyan elkeseredett harcok, mint Aradon és így remélhetőleg minden ellentét kiküszöbölésével a békés munkának szentelhetem erőmet.

Atadták

a tisztviselők követeléseiket a pénzügyminiszternek.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A köztisztviselők öszessége nevében az Allami Tisztviselők Országos Egyesülete memorandum alakjában összefoglalta azokat a minimális követeléseket, a melyek szükségesek ahhoz, hogy a tisztviselői kar a győzelem némi reménységével fölvehesse a küzdelmet az existenciáját mindinkább fenyegető drágaság ellen. A memorandumot ma nyújtották át a pénzügyminiszternek a tartalma kettős irányban mozog. Egyfelől részletezi a fizetésrendezéssel kapcsolatos pénzügyi vonatkozású kéréseiket, másfelől intézkedéseket óhajt, a melyek preventív módon tennék lehetővé a tisztviselőnek az árdragítás ellen való védekezést. A javaslat pénzügyi részének megvalósítása látványosan tetemes terhet jelent az állambáztartásnak.

A memorandum főbb pontjai a következők:

Pénzügyi vonatkozású: 1. Sürgősen, de legkésőbb május első felében folyósítsanak ötszázott ezer koronáig terjedő ruha stb. beszerző segítséget a tisztviselőknél és pedig a fizetés-teleneknek vagy csak segélydíjasoknak is. 2. A törvényhozás által már megadott háborus segítséget emeljék fel a különböző fizetési osztályok szerint ötvenötől száz százalékgig. Minél csekélyebb a fizetése a tisztviselőnek, annál nagyobb százalékban részesedik. Azonban a tisztviselőknél a fizetésnek, a személyi pótléknak és a háborus segítségnek együttes évi összege legalább 3000, a kezelőknél, díjnokoknál a napidíj évi összege és a háborus segítség évi összege együtt legalább 2400 korona, az altisztek, szolgák és napibéres szolgák évi bérének és háborus segítségének együttes összege leg-

alább 2000 korona legyen, a kezdő napidíj pedig a díjnoknál legalább hat, a napibéres szolgáknál legalább öt koronában állapítsák meg. A fizetés-telen vagy csak segélydíjat élvező miniszteri fogalmazási és egyéb tisztviselők részére 3000 korona, gyakornokok és gyakornokjelöltek részére 2400 korona minimum biztosítandó. 3. A családi pótlék összegét gyermekenként, illetően két-két eltartott családtag után mind a férfi-, mind a nő-tisztviselőknél 400 koronában, az altisztek- és szolgáknál 200 koronában állapítsák meg. 4. A hadszíntéren lakó, vagy az ellenség elől menekülni kényszerült állami tisztviselők és egyéb állami alkalmazottak által szenvedett károk teljes mértékben és haladéknélkül megtérítendők s az ő részükre a fentiekben kívül méltányos pótszolgálat is adandó. 5. Az összes nyugdíjas tisztviselők, valamint a nyugdíjas özvegyek és árvák részére a jelen életviszonyokhoz igazodó méltányos rendkívüli segítség engedelmességek és mindenestre az új nyugdíjtörvény jótéteményét nem élvező nyugdíjas kártársaink, illetően a nyugdíjas özvegyek és árvák részére a végső ellátás egészítettessék ki legalább azzal az összeggel, mint rendkívüli hadisegítség, mely az új és a régi nyugdíjtörvény szerint való végső ellátás összege közt az ő hátrányukra mutatkozik, illetve legyen egyenlő a régi nyugdíjas tisztviselőknél legalább is az új nyugdíjtörvény által biztosított lakásbérnyugdíj összegével.

Az árdragítás ellen való védekezés lehetővé tétele érdekében: 1. Mindaz az árkedvezmény, amelyet a front mögött szolgáló katonatisztek és más katonai alkalmazottak az élelmi- és iparcikkek stb. tekintetében élveznek, továbbá az egyes miniszteri tisztek polgári tisztviselői és egyéb alkalmazottai számára engedelmezett különböző beszerzési kedvezmény és lehetőség valamennyi tárca polgári tisztviselői és egyéb alkalmazottai számára is megadandó és megnyitandó. 2. Az állami birtokok terményei első kézből és első sorban az állami tisztviselői és egyéb állami alkalmazottak szövetkezetének és beszerzési csoportjának adandók el kedvezményes áron. 3. Az összes

élelmezési, ruházati és egyéb iparcikkek, tüzelő- és világítószerek ára haladéknélkül maximummalandó s azokra egyidejűen a kényszereladás, sőt a rekvirálás joga kimondandó és érvényesítendő. 4. A Közélelmezési hivatal vezetőjének csak a miniszterelnök felelőssége alá hezett teljes hatalom adandó, a front mögötti polgári és katonai élelmezés ügyének korlátlan intézése reá bízandó és reá, bízandó a fronton levő katonaság ama szükségleteinek beszerzése és átutalása is, amely életszükségleti cikkek fölött való intézkedés jogát egyébként hatáskörébe utalták. A pénzügyigazgatóságok legyenek e hivatal polgári helyi szervei. A köz-élelmező tanácsban a köz- és magánalkalmazottak képviselőinek hely biztosítandó.

Megjegyzi a memorandum, hogy a pénzügyi vonatkozású kérések a bemutatott statisztikai adatok szerint a tényleges árdragításnak mélyen alatta maradnak s így a köznek szentelt működésüket csak akkor folytathatják a kellő energiával, a pusztá megélhetésüket is komolyan kockáztató gondoktól csak akkor szabadulhatnak meg, ha mielőbb teljesíti a kormány e minimális követeléseiket. Végül rámutat a memorandum arra is, hogy a tisztviselői nyomor kifejlődésének egyik főoka az is, hogy évtizedek óta hangzóztatott kívánságuk ellenére még mindig nincs szolgálati pragmatikájuk, amely a tisztviselői kötelességeket és jogokat szabatosan körülírja és az előmenetelt is megfelelően szabályozza.

Gyermekek követték el a tömeges betöréseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A rendőrség bünygyi osztályának ma szokatlan vendégszereplői voltak. Egész sereg apróbbnál-apróbb emberke népesítette meg a bünygyi osztályt az azt a komor termét, melyben a detektívek dolgoznak és amelynek különösen az utóbbi időben mind sűrűbb vendégei lesznek a fiatalok bünyözök. A rendőrség detektívjei ma egész nap kis gyermekekkel voltak elfoglalva. Egymásután kísérték be a korán zülötteket a bünygyi osztály hivatalaiba. Fiatalokból álló három betörőbandát fogtak el, akik hetek óta számtalan, kisebb-nagyobb betörést követték el.

Napok óta egymást érik azok a feljelentések, melyeket különösen kereskedők tettek ismeretlen tettesek ellen. Hol itt, hol ott történt egy-egy betörés, melyet többnyire az éjszakák leple alatt követték el, még pedig olyan raffinált módon, hogy a rendőrség embereit a betörések végrehajtásának módja minden egyes esetben megtévesztette. Mindig azt kellett gondolniok, hogy gyakorlottabb, ravaszabb operatőrökről van szó.

Csak a napokban emlékeztünk meg, hogy az aradi nyári színházban is betörők jártak, akik a színház vezetőségének nagy károkat okoztak, mert a színpadon a díszleteket összerombolták és a villanyvezetékeket alaposan megrongálták. Ezenkívül természetesen sok mindent vittek magukkal. Ezt az esetet megelőzőleg számtalan kereskedő feljelentése érkezett a rendőrségre. Köztük Kerpel Izso aradi könyv- és papirkereskedő cég, az Atlantika kávékereskedés és a Záray Géza-féle csemege üzlet tulajdonosa tett feljelentést.

Több mint tíz fiatal gyermeket fogtak el ma a detektívek, akikről kiderült, hogy ezeket a betöréseket ők követték el. A gyermekek a magukkal vitt dolgokat hamarosan értékesítették és a detektívek így jöttek rá a betörők kiletére. Az elfogott gyermekek rövid taggatás után bevallották a bűnüket és ezzel a legtöbb feljelentés ügye elintéződött. A Záray-féle csemegekereskedés betörését még nem vállalták magukra a gyermekek és valószínű is, hogy ezt nem ők követték el. Ellenben kézrekerült velük az a betörőbanda is, mely napok óta a

vasúti állomáson levő teher vagonokat fosztogatja.

Beratz Ferenc rendőrkapitány, a hűnügyi osztály főnöke az elfogott fiatal bűnösöket át-kísértette a fiatalkorúak bíróságához és a detektívek most széles körű nyomozást indítottak az orgazdák ellen, akik a gyermekektől potomon vásárolták össze a lopott holmikat.

§ **Kossuth Lajos levele.** Ismeretes, hogy annak idején Irányi Dánielnek egyik örököse eladta a magyar kinestárnak harmincezer koronáért Kossuth Lajosnak Irányihoz és Helfy Ignáchoz intézett leveleit. Az Irányi-örökösök egyike pert indított a család nevében és arra kérte a bíróságot, hogy vagy ítélje vissza neki a leveleket, vagy pedig kötelezze a leveleket eladó örökösöt a kártérítésre. Az alsóbíróságok elutasították ezt a keresetet, de a Kuria kimondotta, hogy miután a levelek eladója rossz-hiszeműen járt el, bár a levelek visszaadásáról szó sem lehet, a kártérítésnek helye van. Erre az Irányi-család új pert indított, amelyben „előszereteti érték” címen tizenegyezer koronát követel. Az alsóbíróságok ismét elutasították ezt a keresetet és — mint Budapestről jelentik — most már a Kuria is elutasító álláspontra helyezkedett, mert az első jogerős perben a felperes semmiféle előszereteti értékről sem tett említést.

Nagyon kedvező a pénzügyi helyzetünk.

— A bankszabadalom meghosszabbítása. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma tartotta ülését Budapesten Popovics Sándor bankkormányzó elnöklete alatt. A bankkormányzó az ülés megnyitása után többek között a következőket mondta:

— Közeledik az az idő, amikor tárgyalásoknak kell megindulnia a bankszabadalom meghosszabbítása érdekében. A kormányoktól eddig semmiféle felszólítást ez irányban nem kaptunk, de az, hogy a bankszabadalmat husz évre hosszabbítsák meg, nem a banktól, hanem a kormányoktól függ. A bank természetesen a maga kebelében minden előkészületet megtesz a meghosszabbítás dolgában, mert az anyagot mielőbb fel kell dolgozni.

Schmidt Ferenc vezértitkár ezután hosszabb jelentést terjesztett elő a pénzügyi helyzetéről. Kiemelte, hogy az állami járadékok és ezek közül különösen a koronajáradékok, lényeges áremelkedést értek el. Javult a jelzálog kötvények árfolyama is. A német, magyar és az osztrák hadikölcsönök kamatozási viszonya sokkal kedvezőbb, mint a franciáké és az angoloké. Az öt százalékos angol hadikölcsön árfolyama 95'25, kamatozása 5'25 százalék. A francia öt százalékos hadikölcsön árfolyama 88'85, a tényleges kamatozás 5'63 százalék. Ezzel szemben a német hadikölcsöné 5'18 százalékos és az osztráké 5'06, úgy, hogy a német arany jobb, mint az angoloké és a francia rosszabb, mint az osztrák arany, ami az

arany viszonyok nagyon kedvező me-

ítélésére jogosít fel mindenkit.

A legalacsonyabb kamatláb jelenleg Spanyolországban van. A holland négy, a svájci négy és fél, a magyar, osztrák és német, az angol, francia és a dán öt százalékos. Ugyanígy öt százalékos az olasz, norvég és a svéd, az orosz hat százalék és a bolgár hat és fél százalék. Ilyen körülmények között a bank-

kamatláb leszállítása nálunk sem indokolt és ezért az igazgatóság ezt nem hozza javaslatba. Ezután még a folyó ügyeket tárgyalták.

Bécsből jelentik: A jegybank szabadalomának meghosszabbításáról a Neue Freie Presse mai száma a következőket írja: A bankszabadalom meghosszabbítására vonatkozó tárgyalásokat májusban kezdik meg. Eddig csak magában a bankban voltak tárgyalások a meghosszabbítás feltételeiről, de kétségtelen, hogy a szabadalom meghosszabbítása, épp úgy, mint a két ország között kötendő kiegyezés husz évre fog terjedni. A bank kérni fogja a jelzálogüzlet és a záloglevélforgalom kiterjesztését a mostani 300 millió koronás legmagasabb határon felül. Ezért a koncesszióért a két állam viszont nagyobb nyereségrészesedést fog kérni.

Felelünk az orosz kihívásra.

Budapest, április 26. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcok:

Az orosz tüzérseg több helyen hívtatta ágyúink megtorló tüzelését. Különös harci esemény nem volt.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

A helyzet változatlan. — Hőcs. altábornagy a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

H I R E K.

Tengeri támadás Dünkirchen ellen.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin, április 26. Hivatalosan jelentik:

A tengerészeti hadtesthez tartozó torpedó naszádok Assmann kapitány hadnagy parancsnoksága alatt a 24-ikről 25-ikre virradóra éjszaka 3000 méter távolságból megtámadták Dünkirchen várát és kikötőjét összesen 350 robbanó gránátot lőttek ki a kikötőre és a telepekre, amelyeket világító lövedékekkel világítottak meg. Az ellenség parti tüzeinek tüzelése eredménytelen maradt. A lövés után a tengeri uton végig kutattunk ellenséges őrhajók után. Eközben rövid átközet fejlődött ki két franciának látszó torpedó naszáddal, amelyek közül az egyiket torpedótalálat által elsüllyesztettünk. Nyomban azután egy másik előrsi járművet elsüllyesztett tüzérsegünk. Az elsüllyesztett ellenséges hajók életbemaradottai megmentéséről le kellett mondanunk, mivel a part felől heves ágyútüzelést kezdtek ellenünk. Valamennyi naszádunk sértetlenül és veszteség nélkül tért vissza. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Genf. Az új német kobzó hajónak Seeakernek működéséről jelentik, hogy legutóbb egy napon nyolc entente hajót sülyesztett el.

London. Az amerikai lapok jelentik, hogy Hongols nevű 13,639 tonnás amerikai gőzös kapitánya azt jelentette, hogy hajóját német tengerrajttjáró ágyútüzeléssel elsüllyesztette.

London. Az admirális közli: Három tengeri vízi repülőgépünk e hó 23-án délután a belga parttól öt mértöldnyire megtámadott öt német torpedó rombolót. Egyik rombolót eltalálta. Este négy torpedórombolót láttak Seebrüggebe visszatérni.

A Wolff-ügynökség megjegyzése: E hó 23. délután öt órakor öt ellenséges harcra

pülőgép teljesen sikertelenül támadta meg a flandriai tengerpart előtt gyakorlatozó szállító-naszádainkat. Valamelyes anyagi kár, vagy emberben való veszteség nem történt. Az ellenséges repülőgépeket védekezés céljából a felszállt harcra együléses repülőgépeink nyomban elűzték.

— **A magyar királyné ünnepe.** Igaz és őszinte örömmel ünnepli holnap az ország fiatal, szépséges királynéjának, Zitának születése és nevenapját. A magyar ifjúsághoz illik leginkább, hogy hódolatát kifejezésre juttassa, mert úgy ő, mint az ország királynéja a nemzet reményét képviselik és ezekben a súlyos napokban mindkettőjük felé fordul azoknak sóvárgó tekintete, akik azt remélik, hogy a véreső után a béke boldogságot jelentő szivárványa jelenik meg az égen, hogy megérlelje az ő idejüket. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ma rendeletet küldött az aradi középiskolák vezetőihez, valamint a magyar királyi tanfelügyelőséghez és elrendeli, hogy a királyné születése és nevenapján a tanuló ifjúságot vezessék a templomokba istentiszteletre, az előadások pedig szüneteljenek.

— **A király látogatása.** Bécsből jelentik: Ofelsége ma reggel Lobkowitz Zdenko herceg főhadsegéd és Hunyadi Károly gróf kíséretében automobilon Stockerauba ment, ahol megvizsgálta a csepatakat és a lovassági önkéntes iskolát. Fél egykor visszatért Laxenburgba, ahol többek között külön kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterelnököt.

— **Elhunyt főispán.** Veszprémből jelentik: Hunkár Dénes Veszprém megye főispánja ma délután hosszas betegsége után meghalt.

— **Osztrák minisztertanács.** Bécsből jelentik: Ma délután Clam-Martinié miniszterelnök elnökletével több óráig tartó minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja részt vett.

— **Halálozás.** Súlyos esapás érte szegedi Lukács József udvari tanácsost, a Magyar Általános Hitelbank igazgatóját, az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósági tagját, feleségének, szül. Wertheimer Adélnak halálával. A nemes női erényei és jótékonyága miatt általános tiszteletnek örvendő uriano temetése holnap délután három órakor lesz. Elhunyt a legelőkelőbb körökben keltetj őszinte és mély részvétet.

— **Kína hadizenetre készül.** Rotterdamból jelentik: Az Exchange Távirati Ügynökségnek jelentik Washingtonból: A kínai nagykövet értesítette kormányát, hogy Kína részt vesz a világháboruban. Minden előkészület megtörtént arra, hogy Kína megizenje a hadat Németországnak.

— **Egymás mellett pihennek** Debrecenből jelentik: Ma délután volt impozáns részvét mellett a hősi halált halt testvérpárnak: Miklóssy Dezső 39. gyalogezredbeli önkéntes szakaszvezetőnek, debreceni kir. itélőtáblai tanácsjegyzőnek és dr. Miklóssy Sándor 32. gyalogezredbeli zászlós, ügyvédjelöltnek a temetése. A két hős fia a haretéren esett el. Valóban tragikus sors jutott osztályrészül a szerencsétlen családnak. Előbb elesett az egyik fia, nemsokára elhalt az atyja, majd elesett a másik fia is és végül rövid idő múlva az edesanyjuk. A család most hazahozatta a két hősi halottat az idegen földből és elköltöztet szülőik mellé temettette őket. A temetés ma délután 4 órakor folyt le óriási részvét mellett.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Előbbre vitte a monarchia a béke ügyét.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A harci frontokról nincs különösebb jelenteni való.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Az arrasi csata a küzdelem harmadik napján ellanyhult. Az angolok megrikkult, összelőtt hadosztályukat csak a Scarpe két oldalán levő frontszakaszok egyes helyein küldték előre támadásba. Az angolok nagy méretű áttörési kísérlete szószerint elvérzett. Az angolok vesztesége, csak azokkal az orosz tömegveszteségekkel hasonlítható össze, amelyeket ezek az orosz tüzérseg támogatása nélkül kezdett támadásaiknál szenvedtek. Az angolok második áttörési kísérlete Arrasnál teljesen megghiúsultnak tekinthető. Harci erőinek óriási méretű gyöngülése után az entente stratégiai céljaitól ma távolabb áll, mint valaha.

Berlin. A birodalmi gyűlés pénzügyi bizottságának mai ülésén a tengerészeti hivatal államtitkára kijelentette, hogy a tengeralattjáró háború úgy mint eddig, a nagy sikerek és es kely veszteségek jegyében folyt le. Áprilisban is igen kedvező eredmények várhatók a tengeralattjáróharcból. A tengeri zárlat elrendelésébe vetett reményeket megerősödve látja és nem kételkedik abban, hogy Anglia belátható időn belül kényszerítve lesz rá, hogy levonja a végső következményeket.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Földközi tengeren újabban is gőzöst és két vitorlást 55.000 tonnás regisztertonnataralattal súlyosították el.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Földközi tengeren újabban is gőzöst és két vitorlást 55.000 tonnás regisztertonnataralattal súlyosították el.

— **Elesett aradi honvédek kitüntetése.** A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül Hegyesi János tizedesnek, Tóth János, Duka Imre, Kereszturi István, Dupeza Miklós, Borbanai Balázs huszároknak, Mancsu István tizedesnek, Deák Lajos, Gyenge István járőrvezetőknek, Ungi János tizedesnek, Seethaller Lőrinc őrmesternek, Olajos István, Kálnai József, Forizs Árpád, Varga István, Hatvani Ferenc, Gligó Gusztáv, Arnold Adám, Győrödi Ferenc, Fülöp Mihály, Hadobás László huszároknak, Zsotter István járőrvezetőnek, Hatkai Mátyás tizedesnek, Koch Frigyes tizedesnek, Duna Imre szakaszvezetőnek, Vetési Anurás szakaszvezetőnek, Lozsa Zoltán, Juhász Károly őrmesternek, a 3. honvéd huszárezredben, továbbá az ellenség előtt elesett Pancze Adám, Csobota László, Szilágyi Tódor népfelkelőknek, Horváth Károly őrmesternek, Buzatow Szava tizedesnek és Rosu Péter népfelkelőnek, továbbá Szmolai Imre őrmesternek, Peter Arnó tizedesnek, Altoldi András zászlósának, Goldstein Oszkár egyévi önkéntes szakaszvezetőnek, Kárpás János tizedesnek, Tóth Pál őrmesternek, Káldi György honvédnek, Nagy Imre népfelkelőnek, Csontos Imre hadapródnak, Kovacs József és Toth András népfelkelőknek és Magyar András tizedesnek, valamennyien a 2. honvéd gyalogezredben a 2. osztályu vitézségi érdem adományozta.

— **Csipekialállítás Temesvárott.** Április hó vége felé Joanovich Sándorné főispánné és a katonai parancsnokság védnöksége és támogatása mellett megnyílt Temesvárott a Magyar Hitelbank Jenővárosi épületében a hadijótékonyági céllal egybekötött eredeti, antik és modern etnográfiai kiállítások és csipek kiállításos vására. Minden darab nem mindennapi, eredeti kézzel előállított, népi műemmel, mely ma már meg nem szerkesztő s a jövőben talán hosszabb ideig elő sem lesz állítható. A kiállítás csak rövid ideig tart és a műemmel nem mindennapi látványt fog nyújtani.

— **Kávészállítás.** Felhívom a hatósági élelmiszer árusítással foglalkozó kereskedőket, hogy ma, pénteken délelőtt a kávé utalványok átvétele céljából hivatalomban jelentkezzenek. Egy adag 2.5 dekában állapított meg s annak kicsinybeni eladási ára 31 fillér. A cukor és egyéb élelmiszer igazolványok 4 számú szelvénye várható be kávéra. A közlemezési hivatal vezetője.

— **Az aradvárosi vöröskereszt választmánya szombat délután 4 órakor a városnáza tanácstermében fontos ülést tart, amelyre ezúton is meghívja a választmány tagjait Vársárhelyi Janka elnök.**

— **Nincs már perron-zárlat.** A közönségre nézve rendkívül kellemetlen volt és rengeteg sok panasz is hangzott el róla, hogy nem volt szabad évek óta a perronon tartózkodni. A szűk várótermekben volt összehajlítva a közönség, vagy pedig az állomásepület előtt téren lagyoskodott. Most azután végre jön az oromhár, hogy Budapest, Békéscsaba, Arad, Szeged, Orosháza és Temesvár állomásokra nézve a perronzárlat érvényét veszít, tehát lehet már a perronon is sétálni és — várakozni.

— **Földrengés.** Pólaból jelentik: Ma délelőtt 11 óra 36 perckor a földrengés hivatalos szeizmografl készüléke erős földrengést jelezett, amelynek létséktávolsága 165 kilométerre tehető.

— **Helybell és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levelepapírosok, papírzsokok, képes levelező-lapok, papírzsokok, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésében.**

KÜZGAZD SÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Izgalmak a tőzsdén.

(AFTER a tikkár és egy ügynök közt)

— Fővárosi tudósítónktól. —

A tegnapi tőzsdéi nap lázas hausse-mozgalmában olyan viharok is támadtak, amelyek nem alkalmasak arra, hogy a börze komolyságot emeljék. A pesti tőzsde olyankor is hangos, amikor semmi üzlet sincsen és ezt a hangoságot a magyar kereskedői temperamentum túltengésének rovására írták. De azt a féktelen üvöltést a szenvedélyeknek ezt a példátlan elszabadulását, aminek a tőzsdén napról-napra most szem- és fülhallani, a jelenlévők szavá teszik már nyitáskor is.

A tegnapi nap a salgotarjáni és az Adria hausse-mozgalmával kezdődött. A kurzusok ugrásszerűen emelkedtek 5-10 percenként s az ügynökök minden egyes üzlet megkötésénél hisztérikus ordítással vetették magukat egymásra. Előfordult, hogy egyik ügynök úgy ravagott a másik ügynök levegőben hadonászó kezére, hogy az arra a napra leszokott a kézzel való beszédéről és kínálatról.

Déltájban az izgalmak ilyen mesterséges és ok nélküli feltokozottságában egy Kotányi nevű tőzsdeügynök közvetlenül Mezei tőzsde-tikkár tribünje alatt Ganz-Danubius részvényeket kínált eladásra. A vas- és gépgyári értékeknek az új beosztás szerint azonban más hely van kijelölve és Mezei tikkár leszolt a tribünről Kotányinak, hogy a kijelölt helyen bonyolítsa le az üzletet. Kotányi izgatottan lelt vissza és kijelentette, hogy nem respektálja a beosztást és ott köt üzletet, ahol tud. Amikor aztán Kotányi megkötötte az első üzletet és be akarta diktálni Mezeinek a kurzust, ez megtagadta a jegyzést.

Ebből aztán parázs ordítózás támadt, amelynek során a vitatkozók kvalifikálhatatlan kitérővel támadtak egymásra. Kotányi önmagából kikelve ordított a terem közepén, hogy Mezei csak egy hivatalnok, aki az ő üzletét köteles jegyezni, viszont Mezei azzal replikázott, hogy Kotányi csak egy ügynök, aki tartozik a tőzsde tanács által előírt intézkedéseket betartani.

Az after a tőzsde tanács elé került. A tőzsde tagok véleménye szerint a mai botrányos állapotokon csak a tőzsde terem új praktikus elrendezésével és a tőzsdeidő megnövekedésével lehet segíteni. Amíg az emberek egymás hátán összepréselve, agyonnyomva kénytelenek itt dolgozni, amíg senki sem tudja, hogy mi történik tőle, ott lépésnyire és a legöregebb tőzsdediszonens sem képes a helyzetet áttekinteni, amíg a tőzsdei idő rövidsége miatt egyelőre túlfűtöttségben és lázban kénytelenek az emberek üzleteiket lebonyolítani, addig ilyen jelenetek napirinden lesznek s egyre zavarosabb és értelmetlenebb lesz a tőzsdejáték.

— **Gazdasági konferencia a külügyminiszterummal.** Bucsbori jelentés: A Neue Freie Presse jelenti: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter ma tanácskozást folytatott a magyar-osztrák pénzügyi és ipari körök képviselőivel. A magyar megbízottak között ott voltak Dessewity Aurel gróf, Károlyi Imre gróf, Darányi Ignác, Chorin Ferenc, Láncazy Leó, Ullmann Adolf, az osztrákok között ott voltak Schöller Richard lovag, Kesztraneck és mások.

— **A paprika árának maximálása.** A hivatalos lap mai száma a kormány rendeletét közli a paprika forgalombahozatalának korlátozásáról és legmagasabb árának megállapításáról. A rendelet szerint mindenki, akinek harminc kilogrammot meghaladó paprikakészlete van, vagy pedig paprika termelésével, illetve árusításával rendszeresen foglalkozik, köteles készletét a Hadi Termény Reszvénytársaságnak bejelenteni. A bejelentésnek május hó 8-ig kell megtörténnie. Száraz, nyers, valamint feldolgozás alatt álló paprikát csak a Hadi Terménybizományosai vannak feljogosítva vásárolni. Más részére paprikát eladni a termelő nincs jogosítva. A Hadi Termény a Közlemezési Hivatal elnökének utasításai szerint gondoskodik a paprika szükséglet biztosításáról és ellátásáról. Csak három-féle minőségű paprika hozható forgalomba: édes, erős és merkantiláru. E három minőség legmagasabb ára a nagyonai forgalomban 26, illetve 21 és 16 korona. (Az eddigi ár 32, 24 illetve 20 korona volt.) A kiskereskedelmi forgalomban ez az ár legfeljebb tíz százalékkal emelhető. A Hadi Termény maga fog a paprika szétosztásáról, illetve kereskedő útján való árusításáról gondoskodni.

— **Hírléptetés.** Az aradi magyar királyi állami építészeti hivatal az arad-soborszin-dobrai alalmi közut 69-70 km. szakaszán levő 148. számú Papi patakhid felszerkezete megújítási munkára versenytárgyalást hirdet 1917. május 5-ének délelőtt 11 órájára. Az ajánlat ezen napnak délelőtt 10 óráig adandók be nevezett hivatalnál, ahol az összes feltételek is megtekinthetők. Bannapénz 5 százalék, mely valamely államháztartásnál teendő le. A vonatkozó előírásokat az ajánlatok csatolandó.

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* Az emberirtó közkivánatra vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. Az atavisztikus ösztönök, az öröklött lelki tulajdonok megrázó tragikumokban való kirobbanása e kép, témája a pálinka az „emberirtó mérég” csak a legfőbb okként szerepel benne, az apa és fiú szánalmas romlása, — bűne, amelybe már öntudatlanul keverednek. Ebben a fá dalmas és megható színműben az hat döbbenetes erővel.

* A világ csak hangulat. (Leontine Kühneberg film az Urániában.) Az „Ezüst kecske” című filmben mutatkozott be először Leontine Kühneberg, a berlini Reinhardt színháznak jimmér magyar művésznője. Ebben a filmben csodáltuk meg először szépségét, ott láttuk először alakító képességét és csodáltuk meg mély és értékes játékát. Most egy másik filmben lesz alkalmunk meglátni, mely értékben, művészetben és finomságban egyenértékű amazzal, de mégis több alkalmat ad a művésznőnek mintegy igazolni a neki előlegezett bizalmat. Egy rendkívül poétikus, mély gondolatokkal telt történet ennek a filmnek alap-témája. Egy fiatal leány exaltált lényével szemelme a bohéméletbe, a nagyváros mélységeibe, az éjszaka gyönyöreibe. E körül forog a történet és a művésznő kettős szerepében elragadóan bájos és finom, alakítása telve van melegséggel, érzékiességgel és tudással. A filmet Illés Jenő rendezte tökéletesen és szépen, mint ahogy eddigi munkáiból hozzá vagyunk szokva. A közönségnek alkalma lesz ismét egy szép, művészileg megjárt, csodaművészettel kiállított filmben gyönyörködni. — „A halálcseggő,” magyar filmattrakció a Coraó Mozival egyidejűleg, az Urániában kerül bemutatásra. 5

Királytigris III. — az Apollóban. Az amerikai World-filmgyár Királytigris című sorozata azok közé a detektívfilmek közé tartozik, amelyek érdekfeszítők tudnak lenni anélkül, hogy rosszra csábítanának. A World-gyár, amely megcsinálta az egész világon híressé vált Arany-sorozatot, elég garanciát nyújt arra, hogy a detektív-sorozatában is tisztán művészi produkált. A Királytigris első két része is általános tetszést és meglepetést váltott ki a morál legszigorúbb követőinél is a remélhető, hogy a ciklus harmadik része is, amelyet péntektől kezdve mutat be az Apolló-színház, a legmesszebbmenő elismerést fogja kiváltani a publikum minden rétegéből. A bemutatásra kerülő harmadik rész összefüggésben áll az előbbi két fejezettel, de azért különállóan is egészen világosan megérthető. A kalandos multu Jimmy Valentine kikerül a Sing-Sing fegyházból és elhatározza magát, hogy jó utra tér. Elője kerül azonban egy feltűnő szépségű kalandornő, aki rábírija, hogy újabb lopásokat és betöréseket kövessen el. Jimmy Valentine, amikor a rendőrség emberei ismét el akarják fogni, öngyilkos lesz. A pénteki premierre délelőtt fél 11 12-ig és délután 3 órától lehet előre jegyet váltani. Az előadások pontosan fél 5, fél 7 és negyed 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak. 8

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. április 27-én, pénteken:

A) Berle. B) Réteg.

Pillangó királynő.

Opera.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztőspert felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a határon küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Ertesítés!

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy **Andrássy-tér 5. szám alatt** (a Lloyd palotában) női kalapszalont nyitottam.

Éveken át a külföld legnagyobb városaiban működtem s így munkám a legkényesebb izlésnek is megfelel. **Alakításokat modell után vállalok**, régi formákat is hasonlóképp alakítok. Kosztümökhöz való kalapot azonnal készítek.

Szíves pártfogást kér

1677

MOHR D. Andrássy-tér 5 (Lloyd palota).

979—1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendelete a következőkben tessék közhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elvételének napjától kezdődik. Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beoktatott, vagy oktatás alatt álló, továbbá a városi mezőgazdák és erdő-őrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

2. §. Minden kutya birtokos köteles kutyáját kellemes etetni, itatni s gondozni, és egészségi állapotát figyelemmel kísérni.

3. §. Mineki valamegy kutya birtokos megbetegedésre utaló jelek mutatkoznak, ugyszintén ha a kutya bukál, vagy megszökött, továbbá, ha azt veszettség gyanús, vagy veszett állat megmarva, birtokosa, illetve a gondozásával megbízott egyén, azt az 1888. évi VII. t. c. 126. §-ában megjelölt állatgész-egügyi hatóságnál (kapitányi hivatalnál) bejelenteni tartozik, egyet sőt kettőt is kutyát, amennyiben nem szökött meg, a hatóság intézkedéséig eltiltani a biztonságos helyen elzárni. A veszettség, veszettség gyanúja, vagy fertőzés gyanúja esetén követendő eljárásra az 1888. évi VII. t. c. 65—72 és ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott 40400—1888 sz. rendelet 189—192. §-ának, nemkülönben az 12968—908 sz. földművelésügyi miniszeri és az e tárgyban kiadott egyező miniszeri rendeleteknek határozmányai irányadóak.

4. §. A város belterületén minden kutya az utcára s általában háson kívül nyílt helyre csak a maras lehetőségét kizáró szájkosárral bocsáthatók.

5. §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel pedig azok csak zárt udvarban bocsáthatók szabadon.

6. §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati idő alatt pásztorokutyaikat pedig nyakláncra, első lábuknál 3 centiméter távolságra elengő oly korláccal kell ellátni, mely csak a szabad mezőgazdaságban lényegesen korlátozza.

27. §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe ugyszintén társaskocsiba kutyát bevinni nem szabad. B tilalom betartásáért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa (bérletje) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Sétányokra kutyát vinni szintén tilos.

28. §. Vására kutyát vinni tilos.

29. §. Kutyát kinozni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni tilos. Bántató határozatok. Kihárást követ el: a) aki másnak a kutyájáról az ebbárcát jogtalanul elveszi, b) aki más kutyájáról szóló ebbárcát saját kutyáján használja, c) aki saját kutyájára szóló ebbárcát másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy meghamisított ebbárcát visel, e) aki a 6—8 §-okban előírt bejelentést elmulasztja vagy az ebbárcát kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a felelősnek meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája részére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22—30 §-ai ellen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban van minősül, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Greón, főkapitány.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfajdalmasabb
tyukszemétől

Is három nap alatt minden meggyógyul a Hajos-féle ANA GALLIN használatával. A kezelése igen egyszerű, nem piszkos, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANA GALLIN szóra. Ár használati utasítással 1 korona.

Böngyitőfogakat
nyerünk s

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájszárazságot desinfectálja, utóízével igen kellemes. Ár egy porcelán-szalencének 80 fillér.

ezek szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

Arad, Magyarországon, 24 sz. (Magyarországon, 24 sz.)

Tokaji borok

aszu és szamorodni
Herceg Windisch-Graetz föltés
Megrendelhetők viszontelárusítók részére
2021

Erényi Tivadar

a Herceg Windisch-Graetz vezérképviselő-jénél
Arad, Deák Ferenc-utca 39.
Telefon 11-48.

házat, vagy földbirtokot
venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,
ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésben vannak. Megbl-
zásokat ingatlanok ela-
dására és vételére elfogadók.
Telefon 961. szám.
8952-1917.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterumnak bi-
zonyos fémek és övézek és
ezekből készült egyes tárgyak for-
galmabahozatalának és felhasználá-
sának korlátozásáról szóló 1916.
évi április hó 28. napján 1449-
19 6. M. E. szám alatt kelt ren-
delet egyes intézkedéseinek meg-
változtatása tárgyában kelt 1185/
19 7. M. E. sz. rendelet a kö-
vetkezőkben teszem közzhírré:

1. §. A jelen rendelet éitbe-
lépésével hatályát veszti:

a) az 19 6. évi április hó 28-ik
napján 1449-1916 M. E. szám
alatt kelt rendelet 3. §-ának 2.
pontja, amely szerint a m. kir.
kereskedelmiügyi miniszter külön
engedélye nélkül is szabad elide-
geníteni az idézett rendelet 1. §.
e) pontjában felsorolt anyagok-
nak és tárgyainak áruítás vé-
gett raktáron tartott készleteiből
— fézerlemez kivételével — ha-
vonként az előző hónap utolsó
napján megievo készlet 10% át.

b) az idézett rendelet 4 §-ának
2. pontja, amely szerint a m. kir.
kereskedelmiügyi miniszter kü-
lön engedélye nélkül szabad el-
idegeníteni az idézett rendelet 1. §.
a) pontjában felsorolt anyagok és
tárgyak tekintetében azokból a

készletekből, amelyek nem a ka-
tonai igazgatás megrendeléseinek
teljesítésére szükségesek — a fé-
zerlemez kivételével — havonként
az előző hónap utolsó napján meg-
ievo készlet 10% át.

2 §. Az 1. §-an idézett ren-
delet rendelkezéseit egybenként érin-
teitől maradnak.

Arad, 1917. április hó 15.

Green, főkapitány.

Cognac:

**Keglevich,
Dekány, Marty,
Adriatica gyártmány,**
valamint likőr és rum, palae-
kokban beszerezhető nagyban
és kicsinyben

Weiszberger Samuel

medánál
Körösvölgyi Palinkaraktár
Arad, Andrássy-tér 5. Telefon 651.
Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év április hó 1-től

Aradról Budapestre indul:
Gyorsvonat reggel 8:20
Személyvonat délelőtt 11:42
Személyvonat este 9:39

Aradról Budapestre érkezik:
Gyorsvonat délután 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:
Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:10

Budapestről Aradra érkezik:
Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 8:31
Személyvonat reggel 5:57

Békéscsabáról Nagyváradra ind:
Személyvonat reggel 4:35
Személyvonat délután 1:35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:
Személyvonat délelőtt 10:10
Személyvonat este 7:52

Ucska, használt

ólomcsőveleket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk
Aradi nyomda részvenytársaság.

6834-1917. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 31000-VI. 2. 917. szám alatt
a tengeri (kukorica) moly irtása tárgyában kiadott rendeletét követ-
kezőkben teszem közzhírré:

Tengeri termelésünket — különösen az ország déli részén —
számottevo kár érte. Felcsele, hogy a baj jó óra még jobban fnyeg-
ge, s a természetes mennyiséget és minőséget nagy mértékben csök-
kenté. A közelmúltban tett vizsálfedések eredményeként megáspit-
ható volt, hogy a bajt az u. n. tengeri (kukorica) moly okozza, amely
pille kórában (ova szá) eső és az éj kezdetén a tengeri kórót, tén-
geri csutkát, tuskótat, csomását) e hályva, a közlebevo új vetésű
tengeri szállja meg, tojását raktolja s így azt megfertözi.

A szerzett tapasztalatok alapján a tengerit pusztító ezt az u. n.
tengeri molyt az 1894. évi XII. tc. 58. §. alapján tehát olyan kárt-
okozónak nyilvánítottam, melynek irtása kötelező.

Miután a védekezés nem elént történik, hogy a kárttevőt köz-
vetlenül pusztítsuk — mert a tojását és parányi hernyóját nincs mó-
duknban elpusztítani — hanem a molynak jövőre való elszaporodását
csak közvetett úton, vagyis akként akadályozzuk meg, ha azt
hernyó állapotában a tengeri szárbán a z. ói májusig terjedő idő alatt
addig semmisítjük meg, míg pille alakjában ki nem ke, tehát az a
feladat, hogy a hernyót magában rejd tengeri szart semmisítsük meg,
még pedig oly módon, hogy azt első-öbacc mint takarmányt felhasz-
náljuk, a megmaradt hasznavehetetlen részt pedig trágyaként vagy tü-
zállózek értékesítsük.

Meghagyom ennél fogva, hogy minden mezőgazda, földbirtokos,
bérle, vagy bárki más, a birtokában lévő s az előző évnek termésé-
ből származó tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskót, csomát, a ten-
geri szárnak földön maradt részét 1. évi április hó 30-ig felhasz-
nálja vagy megsemmisítse, hogy a tengeri molyt említett részében
teieid tengeri moly heryoja semmian elpusztuljon.

Aki ezen meghagyásommal szembe fordított idő alatt eleget nem
tesz, az irtás annak költségére a hatóság által lesz eszközölve es ezen
kivül elene az 1894. évi XII. tc. alapján a rendőri büntető eljárás is
meg lesz inditva.

Arad, 1917. március hó 30.

Green, főkapitány.

**A szépségpoloskák a felhasználást szo-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rajlik!**

Rozsnyay kitünő Serail arc- szépsépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc enőce Kis tegely 1.50 kor.
Nagy tegely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy té-
gely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail cpora. Lehelis linomságu. Crém,
lehel, rozsa és testzi-
nekon. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loh-
duhai orgona, piros ró-
za, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítő él: 184

Rozsnyay Mátyás gyógy- szertárában Arad, Szabadság-tér.

Fagydagantok

szüntetésére legjobb **FRIGIN.** elmulasztására.
nagyvizkelet-
ség biztos meg-
szüntetése legjob-
szere. Arca ecsettel és utá-
sításai 1 korona.

Legfajdasabb tyukszeméő

a Hajós-téle ANAGALLIN használata által — Kezelése igen egyszerű, nem
piszkos, nem ragadós. A bevezetésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Arca használati utasítás. együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legbiztosabb ebben és teljesen csak a „Phenol-
sav”-val eszközölhető. A butorokat nem retitja, még a
petőit is kiirtja. Arca 1 üvegnek 2 korona.

Legjobb fekete hajfeső

a „Moleton”. Egy pár
perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a lezesebb
allandó fekete szinre lehet festeni anélkül, hogy a szin le lehetne mosni.
Arca 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kap. **Hajós Árpád** gyógyszer-
hatók a készítőnél taraban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórnak számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről.

Az apróhirdetések díja az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 2 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Kontó Pál”

Jellegére levél van a kiadóban. 2701

„Pusztai”

Jellegére levél van a kiadóhivatalban. kérem azonnal átvenni. 2697

Állás-ajánló

Egyedülálló intelligens ur. leányt keres a kiadóhivatalban. 100 koronát, csak nagyon rövid időre. annak igen hálás lennék. Leveleket a kiadóhivatalba „Hus” jellegre jelezve kér. 2696

Két urileány

tiszteletes ismeretséget kéne szórakozás céljából két intelligens ur.emberrel. Leveleket „Hus” jellegre a kiadóhivatalba kérnek. 2700

Alkalmazást keres.

Állásajánló

ajánlunk intelligens ur. leányt, kitűnően író. Cím a kiadóhivatalban. 2695

Jegyzői irodába

gyakornoknak ajánlunk vidéki ur. leányt, ma us 15-re. Ajánlatot „Gyakornok” jellegre kér. 2680

Alkalmazást nyer.

Kereskedelmi

irodai gyakorlati bíró, jó írással komoly hiszonszónny azonnal alkalmazást nyel. Jelentkezni személyesen a kiadóhivatalban. 1550

Német leány,

ki a háztartásban is járás, felvétetik. Kiss, Ferdinánd-utca 1. 2702

Megzenyvesztőt

keresünk erdei iparvasut szennelők. Jelentkezések Laender gőztűzrésszénél, Borez Bem-tér 20. szám. 2674

Könyvkötészetünkbe

figyes tanulókat felvétetik.

Lapkithordó-pár

jó fizetéssel felvétetik. Bovebbet a kiadóhivatalban. 7891

Nyomdász-tanulóknak

felvétetik két fín, kik a 14. élet évét beöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bovebbet a kiadóhivatalban.

Gyógyászat.

Rák és vizeketegeg

elleni fehér kenőcs kapható egyedül. Ferenc-terti Vajdits-gyógyászatban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 8171

Aszangol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljeseen pótolja a Hehs-Földes-fele fájdalomcsillapító balsam, teljeseen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ara 2 korona. Földes gyógyszer-ár. Hehs gyógyszerár. 12

Ingatlan.

Variábil háztartás

(Aradmegyeen) fekvő 145 kis hold szántó-föld tanya épületekkel étadó. Bovebb felvilágosítást ad: Kolln József, magyarpécskai áll. íg. tanító. 2698

Kiadó lakás.

Kényelmesen berendezett 3 szoba reflektánsa keretük jelentkeznél. 2699

Vétel és eladás.

Vendek mezei gazdaságát

bármilyet (használtat de nem töröttöt) 30 fillérért drbját, vidékről utánvétellel minden bejelentés nélkül Kravcs Henrikné, Arad, Bocskai-ter 5. sz. 2678

Érték bányagokból

aj nagy választék érkezett Deak Béla könyv- és papirkereskedésébe, Ferray-utca. Telefon 902. sz. 871

Érték

egy 2 éves fajtázta symmenthaú tenyésztésű, két 5 éves aimászürke jukker és egy bőrfedél-es szóp hajtókosol. Felvilágosítást ad Sipitzky Ferenc, Eketen. 2695

Megajánló céptőgarantúra

8-as, az összes rajzokkal, jókarban, eladó Szőke Jenőné, Simonyfalván. 2545

Érték

aradi hegyalján 110 hk. 916-os fehér bor és 100 hektó külföldi ó-borok. Értekezni lehet Zrínyi-u. 4/c, I. emelet, balra. 2627

Lakatos

műhely felszerelést venne a Cs. és Kir. Lábadozó-ország, Arad-vár. Ajánlatokat telefon 821. keretük, vagy személyes megjelenset. 2672

Boroshordók,

tíz darab, 6400 liter tartalommal, 4 éve ek, tiszta, jókarban, üzletfelosztás miatt eladók. Kaufmann Dávid, Törökkanizsa. 2671

Szabadon álló

ottomán, telicsor ujonnan behuzva, tulajdonosan eladó Trombita-utca 21., 216 sz. 1. 2689

Kredenc

amerikai dítlésű 1, 2 m. 28 cm. hosszú, hozzávaló 24 személyre val. kihuzható asztallal, eladó. Falusi nagy háztartásba alkalmas. Thököly-ter 2., föld sz., jobbra. Meztelkinthető 8-10-le, déltől 4 óráig. 2679

Ház-ajánló

megvételre kerestetik. Bovebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy állig használt egyenáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bovebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Különlétele.

Kiadó.

József főherceg-ut 22. sz. alatt 2 utcai és 2 udvari szobából álló helyiség iródnak f. év május hó 1-től kiadó. Bovebbet az Aradi és csanádi egyesült vasutak Maxánüzemeinek központi felügyelőségénél. 1589

Aszangol

aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidal-kupok, azonos összetételű, 10 ytáru datasuk is teljesen azonos, ára 4 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részere felvétetnek a Messenger-boy irodában. Deak Ferenc-ut. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

281-1917. éln. sz.

Hirdetmény

Közhírré tesszem, hogy a hadserögnek körletében elhat ismertetien katonák és polgári egyének 14-ik fő y.épcsoport-a a rendőség bejelentési hivatalában közszemlére van kifüggesztve.

Aki ezen egyének valamelyikéről felvilágosítást tud adni, a bejelentési hivatal vezetőjénél jelentkezzen.

Gréc, főkapitány.

Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

9866-1917. kh.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Aradon, 1917. év április hó 17-én 1 darab 8 éves pejkanca, 154 cm. magas, hátsó jobb combján N. bélyeg és 1 darab 2 éves sötét pejkanca, 150 cm. magas hóka, első és hátsó bal lába kesely lovak bitangsgaban elfogatott.

A tulajdonos folyó évi május hó 3. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezzetik és tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat most gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Arad, 1917. április hó 19.

Rendőrkapitányság.

Cuba pörkölt darált

kávé

keverék malátával kapható

Beck Testvéreknél

Arad, Teleky-utca 20. sz. 2685

Gépolajok,

Hengerolaj,

Kocsikenőcs,

Rézgálic,

Raffia háncs,

Keményítő,

Takarmányrépa mag

Állandó nagy raktár

Hubert József

Arad.

Főidbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kamat 99 arfolyam.

50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arfolyam.

65 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94% arfolyam mellett, továbbá

aradi és bekecsbahi házakra 50 évre 5 1/2% kamat. 1/2% törlesztés 98 arfolyam mellett törlesztéses kölcsönöket folyosított és birtokparcellázásokat elvállalja és gyorsan keresztül vezet a

Budapesti Kölosönkésztető és Parcelázó Beszvenytársaság

Budapest, VIII., Kenyermező-u. 6.

Aradi megbízottunk: Bonyhádi József ur. Kapa-u. 47., d. u. 2-1-g. 781

Lucernamag

kisebb és nagyobb mennyiségben

kapható

2698

Pollák Arnold

szállítónál

Arad, Petőfi-utca 1. szám.

A di és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40

Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délbén 12.00

Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.08

Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38

Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel 7.03

Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délután 1.18

Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00

Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00

Motoros vonat este 8.48

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat este 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat délután 4.36

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37

Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5.48

Motoros vonat délután 3.48

Ujszentannáról Kétegyházára ind:

Motoros vonat reggel 9.25

Motoros vonat este 8.09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 5.28

Motoros vonat délután 3.01

Borossebesről Menyházára indul:

Motoros vonat este (július 1-től

augusztus 3-ig) 6.35

Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Motorosvonat reggel (július 1-től

augusztus 31-ig) 5.12